

SAMOEVALVACIJSKO POROČILO

NACIONALNE AGENCIJE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVU od 2010 do 2012

Samoevalvacijsko poročilo je pripravila delovna skupina za samoevalvacijo v sestavi: Klemen Šubic, mag. Jernej Širok in dr. Alenka Braček Lalić.

Pri pripravi samoevalvacijskega poročila so sodelovali vsi delavci NAKVIS, člani sveta NAKVIS in vodstvo NAKVIS.

Svet NAKVIS je dal soglasje k samoevalvacijskemu poročilu na svoji 62. seji 13. 3. 2013.

KAZALO

1. O SAMOEVALVACIJI NAKVIS	4
1.1. PREDMET SAMOEVALVACIJE TER NJEN NAMEN IN CILJ	4
1.2. OPIS IZVEDBE SAMOEVALVACIJE NAKVIS	5
1.3. STRUKTURA SAMOEVALVACIJSKEGA POROČILA	6
2. RAZVOJ IN DELOVANJE NAKVIS	8
2.1. ZGODOVINSKI RAZVOJ (NKKVŠ, UVŠ, SVŠ, NAKVIS)	8
2.2. SESTAVA IN DELOVANJE NAKVIS	10
2.3. PREGLED DELA NAKVIS	13
3. NAKVIS IN UPOŠTEVANJE ESG STANDARDOV	20
3.1. NAKVIS IN ESG 2.....	20
3.2. NAKVIS IN ESG 3.....	27
4. ZAKLJUČNA OCENA IN PRIPOROČILA ZA IZBOLJŠANJE	37
4.1. PRVI STRATEŠKI CILJ DO LETA 2013: SODELOVANJE PRI RAZVOJU VISOKEGA ŠOLSTVA V SLOVENIJI	37
4.2. DRUGI STRATEŠKI CILJ DO LETA 2013: SISTEM ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI V VISOKEM IN VIŠJEM ŠOLSTVU	38
4.3. TRETJI STRATEŠKI CILJ DO LETA 2013: VZPOSTAVITEV IN RAZVOJ SISTEMA ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI NAKVIS	39
SEZNAM PRILOG	41
PRILOGA 1	42
ANALIZA ANKET 2012	42
ZADOVOLJSTVO SVETA, STROKOVNJAKOV IN ZAPOSLENIH NA NAKVIS	43
ANKETA O ZADOVOLJSTVU DELEŽNIKOV Z DELOVANJEM NAKVIS	48
ANKETA O ZUNANJI EVALVACIJI	50
PRILOGA 2	52
SISTEM TERCIARNEGA IZOBRAŽEVANJA V SLOVENIJI	52
VIŠJE STROKOVNE ŠOLE IN VISOKOŠOLSKI ZAVODI	52
VIŠJE STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE IN VISOKOŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE	53

1. O SAMOEVALVACIJI NAKVIS

1.1. PREDMET SAMOEVALVACIJE TER NJEN NAMEN IN CILJ

Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljevanju: NAKVIS) si prizadeva za nenehno izboljševanje svojega delovanja, s tem pa tudi za stalen razvoj in izboljševanje sistema kakovosti visokega in višjega šolstva v Republiki Sloveniji ter za utrjevanje kulture kakovosti.

Poslanstvo

NAKVIS skrbi za razvoj in delovanje sistema zagotavljanja kakovosti v slovenskem visokem šolstvu. Deluje vsebinsko in formalno odgovorno ter svetovalno do vseh deležnikov in udeležencev v terciarnem izobraževanju v skladu z evropskimi in svetovnimi smerni razvoja.

Vizija

NAKVIS bo s sistemom razvoja zagotavljanja kakovosti pripomogel k temu, da bo visoko šolstvo v Sloveniji izobraževalno in raziskovalno kakovostno, mednarodno prepoznavno, konkurenčno in enakovredno vključeno v svetovni visokošolski prostor.

Strateški cilji NAKVIS do leta 2016 so:

- razvoj in delovanje sistema zagotavljanja kakovosti;
- spremljanje napredka in utrjevanje kulture kakovosti visokega šolstva;
- umeščanje in prepoznavanje vloge, pomena in kakovosti delovanja NAKVIS v javnosti;
- soustvarjanje in razvoj politike visokega šolstva na področju kakovosti, vzpodbujanje kakovosti transnacionalnega izobraževanja;
- vključitev NAKVIS v mednarodna združenja (ENQA in EQAR);
- zagotavljanje visokokakovostnih svetovalnih storitev s strokovno usposobljenimi kadri.

Samoevalvacija NAKVIS predstavlja pomemben element za uresničevanje v strategiji zastavljenih ciljev, njihovo vrednotenje, ponuja možnost za samorefleksijo ter opredeljuje priporočila in ukrepe za izboljšanje tako notranjega sistema kakovosti kot tudi zunanje sistema kakovosti.

Ker NAKVIS prvič sistematično presoja svoje delovanje v postopku samoevalvacije, se to samoevalvacijsko poročilo ne osredinja zgolj na preteklo koledarsko leto 2012, temveč upošteva celotno obdobje delovanja NAKVIS, to je od marca 2010 do konca leta 2012.

Upoštevajoč časovno perspektivo delovanja NAKVIS, samoevalvacijsko poročilo vsebuje:

1. presojo notranjega sistema kakovosti NAKVIS, ki vključuje vse delovne procese, povezane s temeljnimi področji njegovega delovanja;
2. presojo doseganja prioriternih strateških ciljev NAKVIS do leta 2013, kot so:
 - preoblikovanje sistema zagotavljanja kakovosti v visokem in višjem šolstvu;
 - vzpostavitev in razvoj sistema zagotavljanja kakovosti NAKVIS;
 - sodelovanje pri razvoju visokega in višjega šolstva v Sloveniji;
3. presojo doseganja drugega in tretjega dela Standardov in smernic za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (v nadaljevanju ESG standardi):
 - 2.1: postopke notranjega zagotavljanja kakovosti;
 - 2.2: razvoj postopkov zunanjega zagotavljanja kakovosti;

- 2.3: kriterije za odločanje;
- 2.4: postopke za doseg ciljev;
- 2.5: poročanje;
- 2.6: postopke nadaljnega spremljanja kakovosti;
- 2.7: periodične preglede (reviews);
- 2.8: analizo celotnega sistema;

- 3.1: uporabo postopkov zunanega preverjanja kakovosti visokošolskih zavodov;
- 3.2: uradni status;
- 3.3: aktivnosti;
- 3.4: vire;
- 3.5: izjavo o poslanstvu;
- 3.6: neodvisnost;
- 3.7: uporabo postopkov in kriterijev za zunanje zagotavljanje kakovosti;
- 3.8: odgovornost agencije.

Poglavitni namen samoevalvacije NAKVIS je:

1. pridobiti vpogled v uspešnost in učinkovitost delovanja vseh notranjih procesov na NAKVIS;
2. ovrednotiti doseganje postavljenih prioritetenih strateških ciljev NAKVIS do leta 2013;
3. ovrednotiti doseganje drugega in tretjega dela ESG;
4. opredeliti priložnosti za izboljšanje delovanja NAKVIS.

Cilj samoevalvacije je izboljšati notranji sistem kakovosti NAKVIS. Z uresničevanjem tega cilja se namreč izboljšuje tudi zunanji sistem kakovosti, kar vodi do vzpostavitve kroga kakovosti ter utrjevanja zavedanja o kulturi kakovosti. Na podlagi samoevalvacijskih izsledkov bodo oblikovani in sprejeti ukrepi za izboljšave, ki bodo upoštevani v delovnem načrtu NAKVIS za 2013.

1.2.OPIS IZVEDBE SAMOEVALVACIJE NAKVIS

Po sprejetju poslovnika kakovosti NAKVIS (priloga 11) na 39. seji sveta NAKVIS v novembru 2011 sta bili za samoevalvacijo NAKVIS imenovani dve delovni skupini: projektna skupina za pripravo na zunanjo evalvacijo in delovna skupina za samoevalvacijo.

Projektno skupino sestavljajo predstavniki sveta NAKVIS, zunanji strokovnjak na področju zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu in strokovni delavec NAKVIS, ki je hkrati koordinator delovne skupine za samoevalvacijo, ki jo sestavljajo trije strokovni delavci NAKVIS.

Delovna skupina za samoevalvacijo je delo začela februarja 2012; pripravila je akcijski načrt za izvedbo samoevalvacije in pripravo na zunanjo evalvacijo NAKVIS (v nadaljevanju: akcijski načrt). Pripravila je tudi vprašalnike, s katerimi je želela pridobiti mnenje vseh deležnikov v visokem in v višjem šolstvu o zadovoljstvu z delovanjem NAKVIS. Projektna skupina in svet NAKVIS sta akcijski načrt ter vsebino vprašalnikov potrdila na 51. seji 28. 6. 2012.

V akcijskem načrtu so opredeljene naloge po naslednjih vsebinskih sklopih:

1. **prenova aktov NAKVIS** (pregled mnenj deležnikov, analiza veljavnih meril, priprava novih in usklajevanje z deležniki);

2. **izobraževanje strokovnjakov** (dopolnitev izobraževanja, dopolnitev priročnika za strokovnjake, priprava protokola obiska skupine strokovnjakov, priprava protokola za vodenje postopkov (strokovna služba – strokovnjaki – svet NAKVIS));
3. **zunanji sistem zagotavljanja kakovosti** (analize opravljenih zunanjih evalvacij oziroma anket o izvedbi evalvacijskih obiskov, analiza poročil skupin strokovnjakov, analiza samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, sprotne poročanje o akreditiranih programih in zavodih, anketiranje vseh deležnikov ...);
4. **notranji sistem zagotavljanja kakovosti** (načrt za pripravo na zunanjo evalvacijo NAKVIS (začetek leta 2013), analiza finančnih in človeških virov na NAKVIS, usposabljanje strokovnih delavcev doma in na tujem, usklajevanje dela, vodenja postopkov ...).

V pomoč pri pripravi samoevalvacijskega poročila je bila tudi analiza vprašalnikov (priloga 1), s katerimi se je merilo zadovoljstvo vseh deležnikov z delovanjem NAKVIS (visokošolski zavodi in višje strokovne šole, strokovnjaki, zaposleni na NAKVIS, člani sveta NAKVIS, zunanji deležniki). Vprašanja v vprašalnikih so bila povezana z akreditacijskimi in evalvacijskimi postopki in merili, evalvacijskimi obiski in delom skupin strokovnjakov, kakovostjo dela strokovnih delavcev, vodstva NAKVIS in članov sveta NAKVIS. Analiza odgovorov na vprašanja je pripomogla k oblikovanju metapogleda na kakovost in učinkovitost delovanja NAKVIS, pri čemer smo želeli vzpostaviti povratno zanko pri spremljanju zadovoljstva deležnikov z delovanjem NAKVIS.

Poleg tega smo pri pripravi samoevalvacijskega poročila upoštevali izsledke letnih poročil o delu in poslovanju NAKVIS, poslovnih poročil ter informacije o delovanju NAKVIS, ki so bile pridobljene na sestankih z različnimi deležniki, mesečnih sejah sveta NAKVIS, konferencah, pri sodelovanju v domačih in mednarodnih projektih in medresorskih skupinah itd.

Priprava akcijskega načrta ter izvedba vseh z načrtom zastavljenih aktivnosti kaže na to, da je NAKVIS začel uspešno uresničevati prioriteten strateški cilj, ki si ga je zastavil do leta 2013, to je vzpostavitev in razvoj sistema zagotavljanja kakovosti NAKVIS. Čeprav je z izvedbo aktivnosti za doseg tega strateškega cilja začel šele v letu 2012, je mogoče oceniti, da je izvedba številnih aktivnosti premostila časovni zamik, ki je v zvezi z njegovim uresničevanjem nastal zaradi prizadevanja po razvoju in nadgradnji sistema zunanje zagotavljanja kakovosti kot posledica ustanovitve NAKVIS v letu 2010.

Ker ta strateški cilj ne zahteva zgolj vzpostavitve sistema zagotavljanja kakovosti NAKVIS, pač pa tudi njegov nenehni razvoj, ocenjujemo, da je treba z aktivnostmi nadaljevati na letni ravni ter jih nadgrajevati z dodatnimi aktivnostmi, ki so navedene v četrtem poglavju tega poročila.

1.3. STRUKTURA SAMOEVALVACIJSKEGA POROČILA

V prvem delu samoevalvacijskega poročila so predstavljeni predmet samoevalvacije, časovna perspektiva ter njen namen in cilj.

Drugo poglavje je namenjeno predstavitvi razvoja in delovanja NAKVIS. Prikazani so sestava in delovanje NAKVIS, delovanje sveta NAKVIS kot organa odločanja, pritožbene komisije, direktorja in strokovne službe; akti NAKVIS; akreditacijske odločitve NAKVIS; izobraževanje strokovnjakov in register ter članstvo in sodelovanje v mednarodnih organizacijah.

V tretjem poglavju je predstavljeno upoštevanje drugega in tretjega dela ESG.

Četrto poglavje vsebuje ocene doseganja postavljenih prioriternih strateških ciljev NAKVIS do leta 2013 oziroma opravljenih nalog iz akcijskega načrta ter priporočila za izboljšanje delovanja NAKVIS.

V prilogah poročila pa so predstavljeni: analiza mnenj (vseh deležnikov o delovanju NAKVIS, sistem terciarnega izobraževanja v Sloveniji, zakonske podlage, notranji in zunanji akti NAKVIS ter letna poročila.

2. RAZVOJ IN DELOVANJE NAKVIS

2.1. Zgodovinski razvoj (NKKVŠ, UVŠ, SVŠ, NAKVIS)

Sistem zunanjega zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu ima v Sloveniji več mejnikov:

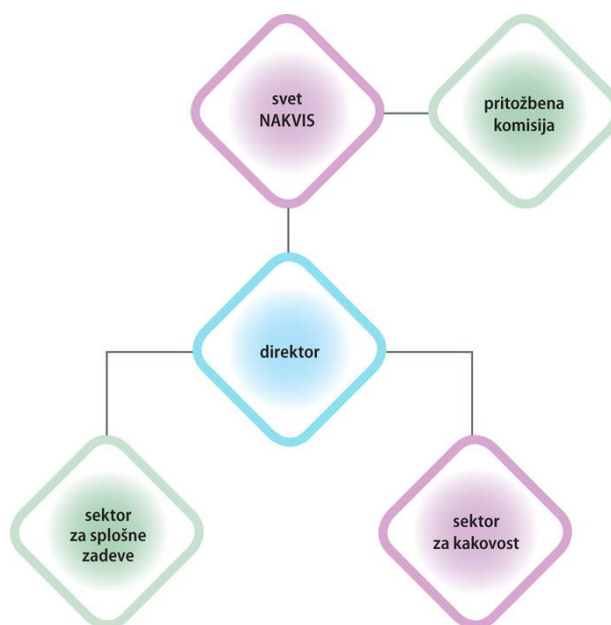
1994	Svet za visoko šolstvo Republike Slovenije (v nadaljevanju: Svet), ki je bil z Zakon o visokem šolstvu (Ur. l. RS, št. 67/1993; v nadaljevanju ZViS) ustanovljen leta 1994, je začel izvajati tudi naloge, povezane z akreditiranjem študijskih programov in visokošolskih zavodov. Ustanovljen je bil kot neodvisni strokovni organ, ki so ga sestavljali strokovnjaki s področja visokega šolstva. S podeljevanjem akreditacij se je poleg zagotavljanja kakovosti v študijskem procesu razvijala tudi kultura kakovosti in oblikovale normativne podlage ob sledenju evropskim smernicam razvoja.
1996	Leta 1996 je bila za razvoj notranjega in zunanjega sistema kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru ob upoštevanju evropskih razvojnih usmeritev na pobudo Rektorske konference na ravni univerz ustanovljena Nacionalna komisija za kvaliteto visokega šolstva (v nadaljevanju: NKKVŠ).
2004	Z novelo ZViS iz leta 2004 je bil Svet preimenovan v Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo (v nadaljevanju: SVŠ). Poleg akreditacij je dobil še nove naloge (habilitacije visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev samostojnih visokošolskih zavodov). S temi spremembami ZViS je bila predvidena tudi agencija za kakovost v visokem šolstvu, ki pa ni bila ustanovljena. Del nalog zunanjega zagotavljanja kakovosti (zunanje evalvacije) je še naprej opravljala NKKVŠ.
2007	Spremembe in dopolnitve ZViS iz leta 2006 so pristojnosti SVŠ razširile na področje evalvacij študijskih programov, znanstveno-raziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela, visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. Leta 2007 je te naloge prevzel od NKKVŠ, ki je bila do takrat pristojna za vodenje evalvacijskih postopkov v visokem šolstvu. Deloval je preko treh senatov – akreditacijskega, evalvacijskega in habilitacijskega.
2007	Leta 2007 je bil v sestavi Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (v nadaljevanju: MVZT) ustanovljen tudi Urad RS za visoko šolstvo (v nadaljevanju: Urad) kot strokovna služba SVŠ. Ker Urad ni bil samostojni proračunski uporabnik, se je leta 2008 z novelo ZViS skupaj s SVŠ preoblikoval v t.i. »drug državni organ«, in sicer SVŠ, ki je imel svojo strokovno službo za opravljanje administrativnih, tehničnih in strokovnih nalog, Sekretariat. Čeprav SVŠ, katerega delo nadaljuje NAKVIS, ni imel formalno izoblikovanih postopkov za redno spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje lastne kakovosti, je predvsem v postopkih zunanjih evalvacij anketiral deležnike ter zbiral mnenja strokovnjakov (evalvatorjev) o poteku evalvacij ter na tak način izboljševal kakovost svojega dela. Vprašalniki so bili namenjeni predvsem pridobivanju informacij o opravljenih zunanjih evalvacijah, zadovoljstvu z delom strokovne službe ter zadovoljstvu z delom evalvacijskih komisij. Vprašalniki o zadovoljstvu z zunanjo evalvacijo so bili namenjeni tako vodstvu zavodov/šol, zaposlenim kot tudi študentom. Strokovni delavci, ki so sodelovali pri zunanjih evalvacijah, so ocenjevali delo evalvacijskih komisij, člani evalvacijskih komisij pa delo strokovne službe SVŠ. Prav tako je bila pripravljena analiza zunanjih evalvacijskih poročil in analiza izsledkov samoevalvacijskih poročil. Rezultati anketiranja in analiz so bili javno objavljeni v metaporočilu Senata za evalvacijo <i>Spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru v letih 2007 in 2008</i> v slovenskem in angleškem jeziku (Priloga 16). O delu SVŠ govori tudi Poročilo o delu Senata za evalvacijo pri Svetu RS za visoko šolstvo <i>Spremljanje, ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru v letu 2009</i> (Priloga 17). Na podlagi ugotovitev obeh poročil je bil dopolnjen predlog za pisanje zunanjega evalvacijskega poročila, predstavljeni so bili primeri dobrih praks pisanja samoevalvacijskih poročil, spremenjen in dopolnjen je bil protokol obiska, izboljšali sta se organizacija in izvedba obiska zavoda oziroma

	<p>šole, predvsem pa se je izboljšalo sodelovanje med SVŠ in deležniki. Senat za evalvacijo je 10. julija 2009 organiziral posvet strokovnjakov (evalvatorjev), ki jih je potrdil SVŠ ter so v letih 2007, 2008 in 2009 sodelovali pri zunanjih evalvacijah visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. Na posvetu je bilo predstavljeno metaporočilo Senata za evalvacijo, glavni cilj pa je bil izmenjava izkušenj med strokovnjaki in reševanje odprtih vprašanj ter morebitnih težav pri delu strokovnjakov in strokovne službe SVŠ. V aktivni razpravi so bili oblikovani številni predlogi za izboljšanje evalvacijskih postopkov in dela strokovnjakov ter usposabljanja strokovnjakov. Ugotovljeno je bilo, da so bile zunanje evalvacije na visoki strokovni ravni, kar so potrdili tudi izkušeni tuji strokovnjaki, ki so sodelovali v evalvacijskih postopkih. Zaključki posveta so bili strnjeni v priporočilih za izboljšanje, in sicer: umerjanje strokovnjakov (organiziranje delavnic, ki bi pripomogle k poenotenju načina presoje strokovnjakov v podobnih okoliščinah), standardiziranje evalvacijskih poročil, izboljšanje sodelovanja z deležniki (predvsem komisijami za zagotavljanje kakovosti na visokošolskih zavodih in višjih strokovnih šolah), ureditev in poenotenje prevodov vlog v angleškem jeziku, ureditev v evalvacijskih poročilih predlaganih rokov za odpravo pomanjkljivosti z vodstvom presojanega visokošolskega zavoda ali višje strokovne šole, organiziranje in dosledno spremljanje odpravljanja ugotovljenih pomanjkljivosti pri zunanjih evalvacijah visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol (postopek follow-up). Vsi navedeni organi (Svet, NKKVŠ in SVŠ) so poudarjali upoštevanje ESG, izvajanje evalvacij v skladu z ESG in neodvisnost.</p>
2010	<p>Leta 2010 je bil na podlagi novele ZViS iz leta 2009 s Sklepom o ustanovitvi Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (Ur. l. RS, št. 114/2009; v nadaljevanju: Sklep o ustanovitvi NAKVIS) ustanovljen NAKVIS kot nevladni neposredni proračunski uporabnik in nosilec javnega pooblastila, da bi ob upoštevanju ESG:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ profesionaliziral evalvacijske postopke ob vključevanju deležnikov v proces odločanja; ▪ transparentno opravljal delo, bil odgovoren do javnosti in upošteval načelo nepristranskosti; ▪ izvajal postopke po vnaprej določenih kriterijih, spremljal postopke in jih nadziral zaradi odprave pomanjkljivosti. <p>Novela ZViS iz leta 2009 je organizacijsko spremenila organ za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu. Ukinjene so bile vse delovne komisije SVŠ, ki so bile v strokovno pomoč strokovnim delavcem in članom SVŠ pri obravnavanju vlog in sprejemanju odločitev. Vlogo področnih komisij SVŠ in recenzentov (zunanjih strokovnjakov v akreditacijskih postopkih) oziroma evalvatorjev (zunanjih strokovnjakov v evalvacijskih postopkih) so z novelo ZViS iz leta 2009 prevzele skupine strokovnjakov.</p>

2.2.Sestava in delovanje NAKVIS

NAKVIS je začel delovati marca 2010. Ima tri organe: svet NAKVIS, direktorja in pritožbeno komisijo. Organiziran je v dve notranji organizacijski enoti, ki ju vodi direktor, in sicer sektor za kakovost in sektor za splošne zadeve.

Slika 1: Organizacijska shema NAKVIS

Naloge NAKVIS so določene v 51.f členu [ZViS](#) (Ur. l. RS, št: 32/2012-UPB7, 40/2012-ZUJF, 57/2012-ZPCP-2D, 109/2012).

Novela ZViS iz leta 2009 je predvidela oblikovanje sveta NAKVIS do 1. marca 2010, imenovanje pritožbene komisije ter pripravo in sprejetje vseh aktov NAKVIS do 1. maja 2010. Ker je bila konstitutivna seja sveta NAKVIS 14. aprila 2010, pa tudi zaradi nujno potrebnega usklajevanja z deležniki v visokem šolstvu, česar zakonodajalec ni predvidel, sta se priprava in sprejem [Meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov](#) (Uradni list RS, št. 95/2010, 17/2011, 51/2012 in 6/2013; v nadaljevanju: merila za akreditacijo) premaknila v mesec november 2010. Merila za akreditacijo so začela veljati 2. decembra 2010, zato je prišlo do več kot polletnega zamika pri oddaji in obravnavi vlog za akreditacijo in zunanjo evalvacijo po novih merilih. Zunanje presojanje kakovosti kljub temu ni bilo prekinjeno, saj je moral svet NAKVIS odločati v akreditacijskih postopkih, ki jih je podedoval od SVŠ, po starih merilih.

NAKVIS od ustanovitve dalje pri svojem delu skrbi za razvoj in delovanje sistema zagotavljanja kakovosti v slovenskem visokem in višjem šolstvu v skladu s standardi ESG. Prav tako si pri svojem delu prizadeva za uresničevanje prioritarnih strateških ciljev do leta 2013, kar je nazorno razvidno iz njegovega dela, predstavljenega v nadaljevanju.

2.2.1. Svet NAKVIS kot organ odločanja na prvi stopnji

Najvišji organ odločanja je svet NAKVIS. Njegove naloge so določene v 51.h členu ZViS. Mednje spadajo imenovanje in razreševanje direktorja NAKVIS, pritožbene komisije, določitev postopkov in meril za akreditacijo, zunanjo evalvacijo, za uvrstitev strokovnjakov v register NAKVIS ter drugih aktov, odločanje o akreditacijah in zunanjih evalvacijah, imenovanje skupin strokovnjakov in druge naloge.

Svet NAKVIS odloča na rednih in izrednih sejah ter deluje v skladu s poslovnikom o delu sveta NAKVIS, ki je bil sprejet na 13. seji 16. 12. 2010. Redne seje so predvidene enkrat mesečno (praviloma tretji četrtek v mesecu).

Do konca meseca decembra 2012 je imel svet NAKVIS 59 sej. Iz zapisnikov sej je razvidno, da je na prvih sejah obravnaval predvsem pravne in vsebinske podlage za svoje delovanje (konstituiranje, sprejem poslovnika o delu, drugih notranjih aktov za delo ipd.) ter sprejemal [nova merila in druge akte](#). V tem času je že sprejemal odločitve o akreditacijah na podlagi starih meril. Konec leta 2010 so bila sprejeta skoraj vsa merila (merila za akreditacijo, merila ECTS, merila za prehode, minimalni standardi za izvolitev v nazive, merila za strokovnjake).

Svet NAKVIS je začel imenovati skupine strokovnjakov po novih merilih. Sprejel je [poslanstvo in vizijo NAKVIS](#) ter še Merila za visokošolsko transnacionalno izobraževanje (Uradni list RS, št. 18/2012; v nadaljevanju: merila VTI), Merila za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol (Uradni list RS, št. 9/2011; v nadaljevanju: merila za evalvacijo) in Merila za akreditacijo študijskih programov za izobraževanje učiteljev (Uradni list RS, št. 94/2011). Od aprila 2011 se je NAKVIS začel osredotočati na akreditacijske postopke. Svet NAKVIS je nekaj sej in delovnih srečanj namenil tudi sprejemanju strategije in drugih pomembnih dokumentov in aktov NAKVIS. Od septembra 2011 je začelo prvo vodstvo na sejah poročati o dogodkih med sejami in svet NAKVIS se je začel redno podrobneje seznanjati z odnosom med NAKVIS in deležniki na nacionalni in mednarodni ravni.

V prvi polovici 2012 je svet NAKVIS poleg rednih nalog reševal tudi problematiko zaradi naraščajočih težav pri vodenju NAKVIS in v zvezi s tem zahtev sindikata zaposlenih. Na 48. seji 24. 4. 2012 je bilo razrešeno prvo vodstvo NAKVIS. Kljub težavam je svet NAKVIS spodbudil razvoj postopkov za evalvacijo meril in zunanjo evalvacijo oziroma samoevalvacijo NAKVIS, v katero so se prek delovne in projektne skupine aktivno vključili člani sveta kot tudi velik del zaposlenih na NAKVIS. Na tak način je bilo skozi daljše časovno obdobje zagotovljeno delovanje NAKVIS, ki ni ogrožalo njene suverenosti, delovanja in neodvisnosti. Drugo polovico leta 2012 je zaznamovalo intenzivno prizadevanje NAKVIS za spremembo predloga novele ZViS, ki je posegal tudi v neodvisnost sveta NAKVIS.

Svet NAKVIS si je ves čas prizadeval za izboljšanje akreditacijskih postopkov in sistema zagotavljanja kakovosti.

NAKVIS za člane sveta ob nastopu mandata izvaja posebno usposabljanje. Prvo usposabljanje je bilo leta 2010 po konstituiranju sveta NAKVIS, ponovno usposabljanje pa bo potekalo v letu 2013, potem ko se po preteku mandata 5 članom in imenovanju novih svet NAKVIS zasedal v novi sestavi. (Ob konstituiranju sveta NAKVIS je bil na podlagi ZViS petim članom, ki niso študenti, z žrebom določen krajši, triletni mandat.)

2.2.2. Pritožbena komisija kot organ odločanja na drugi stopnji

Pritožbeno komisijo imenuje svet NAKVIS na podlagi javnega poziva. Pritožbeno komisijo sestavljajo predsednik in dva člana, vsak član ima svojega namestnika. Pri svojem delu upošteva [poslovník o delu pritožbene komisije NAKVIS](#), ki je bil sprejet 11. 2. 2011.

Pritožbena komisija NAKVIS je imela konstitutivno sejo 1. 2. 2011. Do konca leta 2012 se je sestala na sedmih sejah, odločila pa je v devetnajstih zadevah (od tega 18 pritožb in ena zahteva za odločanje po nadzorstveni pravici). Odločitve so bile naslednje:

- v šestih zadevah je pritožbena komisija pritožbo zavrnila (in s tem potrdila odločitev organa 1. stopnje);
- v enajstih zadevah je pritožbi ugodila, izpodbijani sklep (oziroma odločbo) odpravila in zadevo vrnila v ponovno odločanje svetu NAKVIS;

- v eni zadevi je pritožbo delno zavrnila, delno pa je pritožbi ugodila, v tem delu izpodbijani sklep odpravila ter zadevo vrnila svetu NAKVIS v ponovno odločanje;
- v eni zadevi je izpodbijano odločbo delno izrekla za nično, zahtevo za razveljavitev odločbe po nadzorstveni pravici pa zavrnila.

Skladno z določbami ZViS pritožbena komisija v primeru ugoditve pritožbi zadevo vrne svetu NAKVIS v ponovno odločanje. Odločitev pritožbene komisije je dokončna, zoper njo pa je mogoč upravni spor.

Po pregledu obravnavanih zadev je mogoče ugotoviti, da so pritožniki v večini primerov uveljavljali vse tri pritožbene razloge iz prvega odstavka 237. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Ur.l. RS, št. 80/1999, 70/2000, 52/2002, 73/2004, 22/2005-UPB1, 119/2005, 24/2006-UPB2, 105/2006-ZUS-1, 126/2007, 65/2008, 47/2009 Odl.US: U-I-54/06-32 (48/2009 popr.), 8/2010; v nadaljevanju: ZUP). Odločitve so torej izpodbijali zaradi:

- zatrjevanih kršitev pravil materialnega prava;
- zatrjevane napačne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja in
- zatrjevanih kršitev pravil postopka.

Pritožbena komisija je v svojih odločbah večkrat poudarila pomembnost enega temeljnih načel upravnega postopka, t.j. načela materialne resnice. Šele po skrbni presoji vsakega dokaza posebej in vseh dokazov skupaj ter na podlagi uspeha celotnega postopka bo lahko organ odločanja sprejel svojo odločitev, v odločbi pa jo nato tudi jasno obrazložil. Pri tem je pomembno tudi, da se predlagatelja ob morebitni nepopolnosti ali nejasnosti vloge pozove na njeno dopolnitev. Poziv predlagatelju na dopolnitev vloge mora biti jasen.

V pritožbah se je pojavil tudi ugovor glede obstoja konflikta interesov. Pritožbena komisija je zavzela stališče, da zgolj dejstvo, da je oseba, ki odloča v postopku ali v njem sodeluje, iz institucije, ki je po pritožnikovem mnenju konkurenčna pritožniku, samo po sebi še ne pomeni, da je razlog obstoja konflikta interesov izkazan.

2.2.3. Direktor

Naloga direktorja določa 51.i člen ZViS. Direktor predstavlja in zastopa agencijo, organizira in vodi delo ter poslovanje agencije ter odloča o delovnopравниh pravicah zaposlenih. Skrbi za uresničevanje odločitev sveta NAKVIS ter opravlja druge naloge v skladu z zakonom.

Vlada Republike Slovenije je 19. 2. 2010 imenovala v. d. direktorja, 25. avgusta 2010 pa je svet NAKVIS imenoval direktorico za dobo petih let (v nadaljevanju: prvo vodstvo). Prvo vodstvo je zaradi številnih postopkov pozornost usmerilo predvsem v temeljno dejavnost, akreditacije in evalvacije, pri čemer je poudarjalo strogo in pravno-formalno preverjanje izpolnjevanja minimalnih standardov NAKVIS. Mednarodno dejavnost in notranji sistem kakovosti NAKVIS je začelo intenzivneje razvijati konec leta 2011.

Svet NAKVIS je v aprilu 2012 zamenjal vodstvo in na mesto vršilke dolžnosti imenoval izkušeno strokovno delavko NAKVIS Tatjano Debevec (v nadaljevanju: drugo vodstvo). Drugo vodstvo je najprej pripravilo nov delovni in finančni načrt za leto 2012, in sicer po postavljenih strateških ciljih do leta 2013. Stopnjevalo je reševanje naraščajočega števila akreditacijskih in evalvacijskih postopkov. Ob tem sistematično izboljšuje odnose z deležniki, mednarodno dejavnost NAKVIS, razvija notranji in zunanji sistem zagotavljanja kakovosti ter strokovno sodeluje pri razvoju sistema slovenskega visokega šolstva.

Sredi leta 2012 se je začel javni natečaj za direktorja NAKVIS, ki v prvih dveh razpisih ni bil uspešen. V času priprave samoevalvacijskega poročila se je zaključil tretji razpis za direktorja. Kljub dolgotrajnemu postopku izbire novega direktorja je bilo skozi daljše časovno obdobje zagotovljeno takšno delovanje NAKVIS, ki ni ogrožalo njegove suverenosti in neodvisnosti.

2.2.4. Sektor za kakovost in splošni sektor

Strokovni delavci v sektorju za kakovost vodijo akreditacijske in evalvacijske postopke ter dajejo podporo vodstvu in svetu NAKVIS. Pri vodenju postopkov pregledujejo vloge, pozivajo vlagatelje k dopolnitvam vlog, jim svetujejo in posredujejo med vlagateljem, NAKVIS in skupinami strokovnjakov. Sodelujejo s strokovnjaki, jim svetujejo ter spremljajo in podpirajo organizacijo in izvedbo obiskov v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih. Svetu NAKVIS pripravljajo gradivo za odločanje in vodijo ustne obravnave.

Posamezni strokovni delavci v strokovnem sektorju pripravljajo zapisnike sej sveta, predloge za sestavo skupin strokovnjakov, vodijo z zakonom predpisane evidence, skrbijo za arhiv, vzdržujejo spletno stran NAKVIS ter sodelujejo v delovnih in projektnih skupinah sveta. V teh skupinah za člane sveta NAKVIS pripravljajo gradiva in predloge za sprejemanje aktov NAKVIS, izvedbo samoevalvacije NAKVIS, zbirajo in pripravljajo predloge za uvedbo izrednih evalvacij in predloge kandidatov za vpis v register strokovnjakov. Večina je bila vpeta tudi v izvedbo akcijskega načrta. Nekateri strokovni delavci so kot predstavniki NAKVIS aktivno vpeti v mednarodne razvojne projekte, kot npr. [JOQAR](#), [ECApedia](#), [Qrossroads](#), [MULTRA](#) in [CeQuInt](#), ter vključeni v različne delovne in medresorske skupine na nacionalni ravni (npr. [bolonjski eksperti](#), [slovensko ogrodje kvalifikacij](#)).

Splošni sektor daje strokovno podporo vodstvu v kadrovskih postopkih, v pravnih in finančnih zadevah. Sektorju za kakovost pomaga pri reševanju finančnih zadev in reševanju pravnih vprašanj pri vodenju postopkov. Skrbi, da svet seje vodi v skladu s poslovníkom in drugimi pravnimi predpisi, pravno pa svetuje tudi delovnim in projektnim skupinam sveta. Pravna služba splošnega sektorja ponuja celovito podporo delovanju pritožbene komisije.

2.3. Pregled dela NAKVIS

NAKVIS se je pri svojem delovanju osredinjal predvsem na naslednja področja:

- akreditacije in zunanje evalvacije visokošolskih zavodov, njihovih študijskih programov in višjih strokovnih šol;
- zakonski in podzakonski akti;
- pravilniki in notranji akti NAKVIS;
- strokovnjaki, usposabljanja, posveti;
- sodelovanje s širšo javnostjo in deležniki ter predlogi za spremembo zakonodaje;
- mednarodno sodelovanje.

2.3.1. Odločitve sveta NAKVIS v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih

Vodenje akreditacijskih in evalvacijskih postopkov je temeljna dejavnost NAKVIS.

NAKVIS je od SVŠ prevzel 216 vlog, od tega:

- 95 vlog za akreditacijo študijskih programov in visokošolskih zavodov (nekaj je bilo tudi prigrasitev študijskih programov). Postopki akreditacije 3 študijskih programov še niso končani;
- 121 vlog za spremembe študijskih programov. Vsi postopki so končani.

Svet NAKVIS je od začetka svojega delovanja sprejel 407 akreditacijskih odločitev (stanje na dan 11. 12. 2012):

Akreditacijo je podelil:

- 245 študijskim programom prve, druge in tretje stopnje oziroma študijskim programom za izpopolnjevanje; od tega je 66 študijskim programom akreditacijo podaljšal;
- 9 samostojnim visokošolskim zavodom, od tega jo je enemu podaljšal;
- 2 članicama univerze;
- več kot 120 spremembam študijskih programov.

Akreditacije ni podelil:

- 26 študijskim programom;
- 4 visokošolskim zavodom.

NAKVIS opravlja tudi zunanje evalvacije višjih strokovnih šol; mnenje o doseganju z zakonom predpisanih standardov je bilo izdano za 6 višjih strokovnih šol.

Svet NAKVIS je odločal na 58. sejah (stanje na dan 11. 12. 2012) in sprejel 2161 sklepov.

2.3.2. Merila NAKVIS

Svet NAKVIS je od maja leta 2010 obravnaval in potrdil številne podzakonske akte in obrazec [Predlog za akreditacijo](#) (v nadaljevanju: obrazec), ki je sestavni del meril za akreditacijo. Od začetka svojega delovanja je sprejel vrsto pravnih aktov in dokumentov, ki so [javno objavljeni na spletni strani NAKVIS](#). To so:

Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (Uradni list RS, št. 95/2010, 17/2011, 51/2012 in 6/2013), začela veljati 2. 12. 2010
Merila za prehode med študijskimi programi (Uradni list RS, št. 95/2010 in 17/2011; v nadaljevanju: merila za prehode), začela veljati 2. 12. 2010
Merila za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol (Uradni list RS, št. 9/2011), začela veljati 14. 2. 2011
Merila za akreditacijo študijskih programov za izobraževanje učiteljev (Uradni list RS, št. 94/2011), začela veljati 28. 11. 2011
Merila za uvrstitev v register strokovnjakov (Uradni list RS, št. 95/2010, 17/2011 in 22/2012; v nadaljevanju: merila za strokovnjake), začela veljati 2. 12. 2010;
Merila za kreditno ovrednotenje študijskih programov po ECTS (Uradni list RS, št. 95/2010; v nadaljevanju: merila ECTS), začela veljati 2. 12. 2010
Minimalni standardi za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev na visokošolskih zavodih (Uradni list RS, št. 95/2010, 17/2011; v nadaljevanju: minimalni standardi za izvolitev v nazive), začela veljati 2. 12. 2010
Merila za visokošolsko transnacionalno izobraževanje (Uradni list RS, št. 18/2012), začela veljati 24. 3. 2012

Merila za akreditacijo so temeljni akt, s katerim se ureja kakovost visokega šolstva.

Za pripravo meril za akreditacijo so bile imenovane delovne skupine, ki so jih sestavljali člani sveta NAKVIS, vodstvo in strokovni delavci NAKVIS. Ko so bili predlogi meril za akreditacijo usklajeni na svetu NAKVIS, so bila merila za akreditacijo predstavljena deležnikom (predstavniki slovenskih univerz, samostojnih visokošolskih zavodov, višjih strokovnih šol, Študentske organizacije Slovenije, delodajalcev in pristojnih državnih organov) in javnosti na posvetih, kjer so lahko dajali pripombe. Svet NAKVIS je pripombe obravnaval in nato sprejel končna merila za akreditacijo, ki so bila objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije in na spletni strani NAKVIS, kjer je objavljen tudi prevod meril za akreditacijo v angleški jezik.

NAKVIS je merila za akreditacijo sproti presojal in v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih ugotovil, da so mestoma bodisi preveč nedoločno opredeljena bodisi ne zajemajo vseh posebnosti študijskih programov oziroma visokošolskih zavodov. Največje nejasnosti so se pojavile pri presoji znanstveno-raziskovalnega dela in kadrovske strukture visokošolskih zavodov in študijskih programov. Z različnimi interpretacijami, ki so bile povezane z nejasnostjo v merilih na teh dveh področjih, so se najprej srečevali strokovnjaki, ki so bili imenovani v akreditacijske in evalvacijske postopke, za njimi pa svet NAKVIS pri odločanju in sektor za kakovost pri pripravi odločb.

Prav tako so merila na nekaterih mestih pomanjkljiva za deležnike, kar je razvidno iz rezultatov anket, navedenih v četrtem poglavju. Največ pomanjkljivosti so zaznali pri določitih za podaljšanje akreditacije visokošolskih zavodov in študijskih programov. Na te težave so opozarjali tako strokovnjaki, zaposleni na NAKVIS kot tudi pritožbena komisija NAKVIS.

Merila za akreditacijo pomanjkljivo urejajo dislocirane enote visokošolskega zavoda, in preoblikovanje visokošolskega zavoda (vključno s postopkom), kar je povezano tudi z zakonodajnimi podlagami.

Predstavniki visokošolskih zavodov so največ pomanjkljivosti pripisali težavam pri izpolnjevanju, shranjevanju in oddajanju obrazca ter njegovi vsebini. Izpolnjevanje obrazcev so povezovali z nepotrebno dodatno administracijo.

V začetku leta 2012 se je oblikovala delovna skupina za prenovu meril za akreditacijo, ki jo sestavljajo člani sveta NAKVIS in strokovni delavci NAKVIS. Poletu 2012 je delovna skupina na podlagi ugotovljenih pomanjkljivosti pripravila osnutke prenovljenih meril in različnih obrazcev ter jih predstavila svetu NAKVIS. Zaradi predlaganih sprememb ZViS v septembru 2012, ki bi znatno vplivale na spremembo osnutka meril, se je delo skupine za pripravo sprememb meril nekoliko upočasnilo. Ponovno se je začela aktivno sestajati po sprejetju novele ZViS v začetku leta 2013. Trenutno potekajo še zadnja usklajevanja v delovni skupini, predvideno je, da bo osnutek spremembe meril za akreditacijo svetu NAKVIS predstavljen konec marca 2013.

2.3.3. Notranji akti in strateški dokumenti NAKVIS

V letu 2010 je bil sprejet [poslovník o delu sveta NAKVIS](#) (Priloga 6) in potrjen načrt dela za leto 2010. NAKVIS je določil tudi [poslovník o delu pritožbene komisije](#) ter [postopek in merila izbire članov pritožbene komisije](#).

V prvi polovici 2011 je bilo sprejeto [Poslovno poročilo NAKVIS za 2010 in Načrt dela NAKVIS za 2011](#) (Priloga 7). Sredi 2012 je bil sprejet Program dela NAKVIS s finančnim načrtom za leto 2012. Po večkratnih obravnavah in zahtevanih izboljšavah poročanja je svet NAKVIS dal soglasje k Poročilu o delu in poslovanju agencije v 2011 (Priloga 8). Zaradi zmanjšanja finančnih sredstev je novo vodstvo NAKVIS sredi 2012 pripravilo poseben načrt za izvedbo proračuna za leto 2012. Konec leta 2012 je bil na spletni strani objavljen pregledni [dokument NAKVIS s statističnimi podatki o dvehletnem delu NAKVIS](#).

Vizijo in poslanstvo je NAKVIS začel razvijati konec leta 2010, v začetku 2011 pa je izvedel delavnico na temo poslanstva, vizije, vrednot in strateških ciljev NAKVIS. Prečiščen in sprejet dokument je bil objavljen na spletni strani NAKVIS. Delovanje in poslanstvo NAKVIS sicer podrobno predpisujeta Sklep o ustanovitvi NAKVIS in ZViS, zato se je NAKVIS po ustanovitvi najprej usmeril na svojo temeljno dejavnost in skrbel za tekoče izvajanje akreditacijskih in evalvacijskih postopkov. Novembra 2011 sta bila sprejeta poslovnik kakovosti NAKVIS (Priloga 11) in Strategija NAKVIS 2011–2016 (Priloga 12). V prvi polovici 2012 je bila na spletni strani objavljena tudi zaveza NAKVIS. Konec 2012 sta bila pripravljena predstavitvena brošura NAKVIS in prenovljeni priročnik za strokovnjake (Priloga 13).

2.3.4. Usposabljanja in posveti za strokovnjake

2.3.4.1. Usposabljanja

Po sprejetju meril za strokovnjake je bil v začetku 2011 objavljen javni poziv kandidatom za vpis v register strokovnjakov. Imenovana je bila komisija za pregled prijav kandidatov za vpis v register strokovnjakov, ki jo sestavljajo člani sveta NAKVIS, ter pripravljen program usposabljanja zanje.

Svet NAKVIS je obravnaval in potrdil program usposabljanja kandidatov za vpis v register strokovnjakov ter program usposabljanja Študentske organizacije Slovenije, po katerem se usposabljujejo kandidati za strokovnjake študente, kar je pogoj za udeležbo na usposabljanju NAKVIS. Kandidati študenti se tako že pred usposabljanjem za vpis v register strokovnjakov NAKVIS natančno seznanijo z vlogo in nalogami članov skupin strokovnjakov.

Po programu usposabljanja strokovnjakov NAKVIS so se udeleženci usposabljanj seznanili s predpisi in njihovo uporabo ter aktivno sodelovali na delavnicah. Zadnji dan usposabljanja je bil namenjen simulaciji evalvacijskega obiska. Na petih usposabljanjih, ki jih je NAKVIS izvedel v letu 2011, so sodelovali kandidati strokovnjaki za presojo kakovosti, vsi strokovni delavci NAKVIS, pri izvedbi usposabljanj pa tudi vodstvo in nekateri člani sveta NAKVIS. Februarja 2011 so bili v register strokovnjakov vpisani prvi strokovnjaki, ki so izpolnjevali pogoje iz meril za strokovnjake.

NAKVIS je redno zbiral pripombe k programu usposabljanja kandidatov za strokovnjake. Med predlogi za izboljšanje usposabljanja so bili na primer: jasna interpretacija meril NAKVIS in ravnotežje med časom, namenjenim za pridobivanje veščin, in vsebinsko razlago meril. Svet NAKVIS je ocenil, da je program usposabljanja preveč usmerjen v poudarjanje administrativnih postopkov in predpisov. NAKVIS načrtuje temeljito prenovo programa usposabljanja, ki je predstavljena v poglavju 3.1.4 tega poročila.

V začetku 2011 je bil pripravljen [Priročnik za usposabljanje kandidatov za vpis v register strokovnjakov NAKVIS](#), ki je bil kasneje na zahtevo sveta NAKVIS dopolnjen, med drugim tudi s protokolom obiska. V samoevalvacijskih postopkih se je pokazala potreba po temeljitih spremembah priročnika za strokovnjake. Ta je bil prenovljen v letu 2012 (Priloga 13).

2.3.4.2. Posveti

Novembra 2011 je NAKVIS izvedel prvi posvet za strokovnjake NAKVIS, kjer so se udeleženci seznanili s primerom hrvaške Agencije za znanost in visoko izobraževanje ter zunanje zagotavljanje kakovosti v znanosti in visokem izobraževanju (AZVO), problematiko usklajenosti slovenskega sistema kakovosti z ESG, trendi razvoja sistema kakovosti v Evropi ter s primeri dobrih praks pri komuniciranju in vodenju skupin strokovnjakov. Organizirane so bile tudi različne delavnice na temo problematike pri uporabi meril, mikrodinamike obiskov, priprave poročil skupin strokovnjakov in zunanje evalvacije višjih strokovnih šol.

Februarja 2012 je v Ljubljani potekal simpozij NAKVIS, kjer so priznani tuji strokovnjaki predstavili svoje izkušnje zagotavljanju kakovosti v visokem šolstvu.

Decembra 2012 je bil za vse strokovnjake NAKVIS drugi celodnevni posvet. Na uvodnih plenarnih predavanjih so predstavniki NAKVIS predstavili naloge NAKVIS, njegovo delo in dosežke, predvsem pri stikih z deležniki in strokovnjaki. Udeleženci so se seznanili tudi z izidom anket v okviru samoevalvacije NAKVIS. Na dveh vzporednih delavnicah je bil predstavljen predlog prenovljenega priročnika za strokovnjake, pri čemer je bil v prvi delavnici večji poudarek na pripravi, organizaciji in izvedbi obiska, v drugi delavnici pa na sestavi in pisanju skupnega poročila skupine strokovnjakov.

Spremembe v priročniku za strokovnjake se nanašajo predvsem na pripravo protokola obiska, natančnejšo opredelitev nalog predsednika, članov skupine strokovnjakov in strokovnih delavcev NAKVIS, poenoteno sodelovanje med strokovnjaki in NAKVIS, umerjanje presoj in odločanja strokovnjakov, izboljšanje in poenotenje načina poročanja in ohranitev avtonomije zunanjih presoj. Predlogi s posveta so upoštevani v končni različici priročnika za strokovnjake.

Na vseh posvetih so aktivno sodelovali tudi člani sveta NAKVIS.

2.3.5. Register in imenovanje skupin strokovnjakov

Skladno z 51.u členom ZViS NAKVIS vodi register strokovnjakov za akreditacije in zunanje evalvacije.

V register strokovnjakov je bilo do konca leta 2012 vpisanih 129 slovenskih strokovnjakov in 16 študentov. NAKVIS pri pridobivanju tujih strokovnjakov sodeluje predvsem z naslednjimi agencijami za zagotavljanje kakovosti:

- Agentur für Qualitätssicherung und Akkreditierung Austria;
- Agencija za znanost i visoko obrazovanje, Hrvaška;
- oktobra 2012 je bila podpisana pogodba o sodelovanju z nemško agencijo ASIIN za pridobivanje tujih strokovnjakov z naravoslovnih in tehniških področij.

NAKVIS k sodelovanju vabi tudi tuje bolonjske eksperte iz različnih evropskih držav oziroma strokovnjake za kakovost prek javno dostopnih seznamov in evalvacijskih poročil. Tuji strokovnjaki, ki jih je svet NAKVIS do sedaj imenoval v skupine, prihajajo iz naslednjih držav: Hrvaška, Avstrija, Nemčija, Madžarska, Španija, Velika Britanija, Francija, Češka in Bolgarija.

Svet NAKVIS je v postopke imenovanja skupin strokovnjakov stalno uvajal izboljšave, kot npr. sistematično preverjanje razpoložljivosti tujih in domačih strokovnjakov, podrobno preverjanje bibliografskih in biografskih podatkov o strokovnjakih in pravočasno usklajevanje med svetom in strokovnimi delavci, ki vodijo postopke. Določene izboljšave pa je uvajalo tudi vodstvo, kot npr. prenos nalog za stike s strokovnjaki na dva zaposlena.

NAKVIS podpira vključevanje tujih študentov in slovenskih študentov s tujih visokošolski zavodov v skupine strokovnjakov, kar bo upošteval pri evalvaciji in prenovi aktov NAKVIS. Že od leta 2011 se sooča z majhnim številom strokovnjakov na določenih študijskih področjih, zato so bila merila za strokovnjake temu primerno spremenjena. Na podlagi spremembe se lahko na povabilo sveta NAKVIS strokovnjake vpiše v register brez javnega poziva (začetek 2012). Izdelan je bil tudi seznam deficitarnih področij, na katera se je omejil javni poziv strokovnjakom (druga polovica 2012).

2.3.6. Sodelovanje s širšo javnostjo in deležniki

NAKVIS na svoji spletni strani objavlja dokončne odločitve o akreditacijah visokošolskih zavodov, njihovih študijskih programov in evalvacijah višjih strokovnih šol. Vsebina spletne strani je posodobljena, na njej so objavljeni tudi vsi kontaktni podatki strokovnih delavcev, akti NAKVIS, aktualne vsebine, javni natečaji in razpisi za delovna mesta, komentarji in sporočila za javnost. Prav tako so objavljena pogosta vprašanja in odgovori v zvezi z izpolnjevanjem obrazca ter postopki. Vse težave in pomanjkljivosti skuša NAKVIS ažurno odpravljati.

V drugi polovici 2011 je svet NAKVIS sprejel načrt za informiranje in obveščanje javnosti, podatki o delu sveta NAKVIS in dosežkih se periodično objavljajo na spletni strani.

Člani sveta, vodstvo in zaposleni na NAKVIS se redno udeležujejo in sodelujejo na strokovnih srečanjih (posveti, konference, sestanki, usposabljanja), ki jih organizirajo deležniki v visokem in višjem šolstvu. NAKVIS sodeluje tudi z deležniki na mednarodni ravni tako, da se udeležuje mednarodnih simpozijev in z mednarodnimi organizacijami sodeluje v skupnih projektih na področju zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu. V drugi polovici 2012 se je mednarodno delovanje NAKVIS močno razširilo in utrdilo.

Neposredno skrb za deležnike NAKVIS zagotavlja z rednim svetovanjem in sodelovanjem. Pogosto je svetoval deležnikom pri oddaji vlog za akreditacijo ali evalvacijo, še posebej pri oddaji elektronskega obrazca. Svet NAKVIS je aprila 2011 sprejel sklep, s katerim je vlagateljem omogočil, da lahko do celovite elektronske podpore NAKVIS (vzpostavitev novega e-sistema) visokošolski zavodi vložijo vloge v PDF ali v Wordovi obliki. Kot pomoč pri izpolnjevanju obrazca so bile pripravljene [usmeritve za izpolnjevanje obrazca](#). NAKVIS je poleg tega s pomočjo ponudnika informacijskih storitev zagotovil informacijsko in tehnično podporo vlagateljem pri izpolnjevanju in vlaganju elektronskega obrazca. Da bi vlagateljem olajšal delo, je bila letu 2012 sprejeta [dopolnitev usmeritev za izpolnjevanje obrazca](#), ki je namenjena predvsem izpolnjevanju obrazca v postopku podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda – univerze.

NAKVIS je od začetka delovanja pripravljal tudi predloge za spremembo krovnih zakonov na področju visokega in višjega strokovnega šolstva:

2011	Leta 2011 je obravnaval ureditev postopka akreditacij z vidika obveznosti oziroma smiselnosti sledenja ZUP, še posebej pri uporabi instituta ustne obravnave v dokaznih postopkih.
2011	Poleti 2011 je Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport (v nadaljevanju: MIZKŠ) posredovalo predloge sprememb Zakona o višjem strokovnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 86/2004; v nadaljevanju ZVSI), ki so se nanašali na zakonsko zagotovitev celovitega sistema zagotavljanja kakovosti v višjem strokovnem šolstvu.
2012	Leta 2012 je pripravil in poslal MIZKŠ nekatere predloge za spremembo ZViS, kot so: <ul style="list-style-type: none"> ▪ prehod na institucionalno evalvacijo in skrajšanje trajanja akreditacije s 7 let na 5 let; ▪ namesto subsidiarne rabe ZUP v postopkih akreditacije se predlaga smiselna uporaba ZUP; ▪ omilijo se pogoji za imenovanje člana ali namestnika člana pritožbene komisije; ▪ pri negativnih odločitvah v postopkih podaljšanja akreditacije se vlagatelju vselej omogoči, da lahko odpravi ugotovljene pomanjkljivosti.
2012	Jeseni 2012 je MIZKŠ v javno obravnavo poslal predlog novele ZViS, v kateri je bila predvidena drugačna sestava sveta NAKVIS in njegova organiziranost. Po mnenju NAKVIS je bil predlog za spremembe ZViS nesprejemljiv, saj je ogrožal neodvisnost NAKVIS. To mnenje so izrazile tudi univerze, Študentska organizacija Slovenije in sindikati s področja izobraževanja. Svoja stališča je NAKVIS večkrat predstavil MIZKŠ, odboru za visoko šolstvo v Državnem svetu, v Državnem zboru Republike Slovenije, v javnih razpravah, hkrati pa je širšo javnost opozarjal tudi na druge neskladnosti v predlagani noveli.
2012	Leta 2012 je predlagal tudi ureditev določb ZViS, ki določajo visokošolsko transnacionalno izobraževanje (VTI), saj nejasno opredeljene naloge NAKVIS niso bile jamstvo za izdajo soglasja k pogodbi o VTI.

Predloge za spremembo zakonodaje je svet NAKVIS oblikoval na podlagi svojih izkušenj, izkušenj vodstva, izkušenj strokovnih delavcev pri vodenju akreditacijskih in evalvacijskih postopkov in na podlagi sodelovanja z deležniki.

2.3.7. Članstvo in dejavno sodelovanje v mednarodnih organizacijah

NAKVIS je od SVŠ nasledil polnopravno članstvo v Evropskem konzorciju za akreditacijo (European Consortium for Accreditation - [ECA Consortium](#)) ter polnopravno članstvo v Centralnem in vzhodnoevropskem združenju agencij za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education - [CEENQA](#)). NAKVIS aktivno sodeluje v projektih konzorcija ECA, ki so prikazani v naslednji preglednici.

Sodelovanje v projektih	
	<p>Grossroads. Glavni cilj projekta je v obliki registra predstaviti kvalifikacije, ki se podeljujejo v okviru javno priznanih oziroma akreditiranih evropskih visokošolskih zavodov in študijskih programov. Te kvalifikacije so predstavljene z vidika visokošolskega sistema, katerega del so tudi informacije o nacionalnih organih za zagotavljanje kakovosti in akreditacijo ter organih za priznavanje pridobljenih kvalifikacij.</p>
	<p>ECApedia. ECApedia skuša združiti koristno znanje z vseh področij delovanja sistemov kakovosti v visokem šolstvu. Sestavljena je iz dveh modulov, prvi se nanaša na usposabljanje evropskih strokovnjakov za kakovost, drugi pa na kakovost skupnih študijskih programov. Trenutno je projekt še v fazi razvoja.</p>
	<p>MULTRA. Znotraj projekta JOQAR je NAKVIS vključen tudi v projekt MULTRA – Mutual Recognition of Accreditation Results regarding Joint Programmes, kjer si prizadeva za polnopravno članstvo.</p>
	<p>JOQAR (Joint programmes: Quality Assurance and Recognition of degrees awarded). Splošni cilj projekta je olajšati obravnavo in presojo Erasmus – Mundus (in skupnih študijskih programov na splošno), predvsem na področjih akreditacije in priznavanja. Projektno partnerstvo vključuje agencije za zagotavljanje kakovosti oziroma agencije za akreditacijo ter organe (službe) za priznavanje kvalifikacij. NAKVIS sodeluje v usmerjevalni skupini (Steering group) in delovni skupini (Working group). V mesecu decembru 2012 smo izvedli evalvacijo skupnega magistrskega študijskega programa EMMIR – Migration and Intercultural Relations, ki ga izvaja sedem visokošolskih institucij iz Nemčije, Norveške, Češke, Slovenije, Sudana in Ugande. Evalvacija, ki jo je koordiniral NAKVIS, je potekala na Univerzi v Oldenburgu, poročilo skupine strokovnjakov pa bo podlaga za sprejem odločitve o podaljšanju akreditacije, ki bo potekala po načelu vzajemnosti med vsemi vključenimi agencijami za zagotavljanje kakovosti.</p>
	<p>CeQuInt (Certificate for Quality of Internationalisation). Namen projekta, ki je bil izbran v okviru Lifelong Learning Programme: Erasmus Multilateral projects septembra 2012, je izboljšati in pospešiti proces internacionalizacije visokega šolstva. Poleg tega je namen projekta razvoj metodologije presoje internacionalizacije tako na programski kot na institucionalni ravni. Uspešna evalvacija bo lahko vodila do podelitve Evropskega certifikata internacionalizacije, ki bo zagotavljal, da je program oziroma visokošolski zavod uspešno vključil mednarodno in medkulturno razsežnost v svoj namen, delovanje in izvajanje izobraževanja. NAKVIS v projektu sodeluje v usmerjevalni skupini (Steering group). Zadolžen je za izbiro študijskega programa in izvedbo evalvacije. Evalvacija z mednarodno skupino strokovnjakov s področja internacionalizacije visokega šolstva tokrat ne bo namenjena presoji standardov kakovosti zaradi podelitve akreditacije oziroma njenega podaljšanja, pač pa presoji standardov kakovosti internacionalizacije in podelitvi certifikata.</p>

3. NAKVIS IN UPOŠTEVANJE ESG STANDARDOV

3.1. NAKVIS IN ESG 2

3.1.1. ESG 2.1: Postopki notranjega zagotavljanja kakovosti

Vzpostavljen notranji sistem zagotavljanja kakovosti visokošolskega zavoda in višje strokovne šole oziroma redna izvedba samoevalvacij je temelj za zunanjo presojo kakovosti. Svet NAKVIS ga mora upoštevati pri odločanju. V postopkih akreditacije in zunanje evalvacije visokošolskih zavodov in študijskih programov ter višjih strokovnih šol NAKVIS sledi določilom ZViS in sprejetim merilom za akreditacijo. Merila za akreditacijo določajo, da mora imeti vsak visokošolski zavod in višja strokovna šola sprejet poslovnik kakovosti oziroma ustrezen predpis, s katerim določi postopke samoevalvacije, način dela in ukrepanja za izboljševanje kakovosti svojega dela.

Pri prvi akreditaciji se presoja, kako bo visokošolski zavod vzpostavil sistem kakovosti, v postopku podaljšanja akreditacije pa se z zunanjo evalvacijo presoja delovanje visokošolskega zavoda v celoti oziroma organizacija in izvedba posameznega študijskega programa, predvsem pa napredek in razvoj notranjega sistema zagotavljanja kakovosti in učinkovitost njegovega delovanja. Postopek podrobneje določa 37. člen meril za akreditacijo, področja presoje pa so navedena v 25. členu in so naslednja:

- vpetost v okolje;
- delovanje visokošolskega zavoda;
- kadri;
- študenti;
- materialni pogoji (prostori, oprema, knjižnično-informacijska dejavnost in financiranje);
- zagotavljanje kakovosti, inovativnosti in razvojne naravnosti.

Študijski programi se presojajo predvsem po organizaciji in izvedbi izobraževanja ob upoštevanju področij, navedenih v prejšnjem členu. Visokošolski zavod mora dokazati, da redno spremlja izvajanje študijskega programa (strokovno, znanstveno-raziskovalno oziroma umetniško dejavnost visokošolskega zavoda, povezano s študijskim programom), preverja zadovoljstvo zaposlenih in študentov, spremlja obremenitve študentov po ECTS, njihove učne izide ipd. ter da na osnovi ugotovitev ustrezno spreminja, nadgrajuje in dopolnjuje študijski program.

Tudi zunanje evalvacije višjih strokovnih šol temeljijo na presoji samoevalvacijskih poročil ter sistema spremljanja in izboljševanja kakovosti šole v celoti.

3.1.2. ESG 2.2: RAZVOJ POSTOPKOV ZUNANJEGA ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI

Leta 2010 je NAKVIS oblikoval nova merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo, kot je to navedeno v podpoglavju 2.3.2. Pri tem je upošteval določbe ZViS ter merila in izkušnje SVŠ pri vodenju akreditacijskih in evalvacijskih postopkov.

Namen in cilji postopkov za zunanje zagotavljanje kakovosti so bili vsem deležnikom predstavljeni ob sprejemanju zakonodaje, pri čemer so tudi aktivno sodelovali. Prav tako je NAKVIS osnutke meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo ter drugih predpisov posredoval deležnikom v pripombe. Največ pripomb se je nanašalo na merila za akreditacijo in pripadajoči elektronski obrazec, in sicer: v predpisu naj se uporablja enotna terminologija, upošteva naj se avtonomija univerz, podatkov, ki se zahtevajo v obrazcu, je preveč, zbirajo naj se le informacije, ki so nujne, v primeru mednarodne primerljivosti programa naj se izpusti primerljivost učnih izidov oziroma kompetenc, merila in postopki so nekonsistentni pri opredelitvi prve in podaljšane akreditacije, podatke je potrebno večkrat posredovati, ponovno vlagati priloge.

Od januarja do aprila 2011 so potekale predstavitve novih meril in obrazca kot sestavnega dela meril na visokošolskih zavodih po Sloveniji. Na podlagi tega so bile izdelane tudi usmeritve za izpolnjevanje obrazca, ki so objavljene na spletni strani NAKVIS. Spletni obrazec se je začel uporabljati v začetku leta 2011. Kljub preskušanju pred njegovo uporabo so vlagatelji seznanili NAKVIS s težavami pri izpolnjevanju, shranjevanju in oddajanju obrazca. Večina težav je bila odpravljena, določene pomanjkljivosti se še odpravljajo, nekatere pa bo mogoče odpraviti z vzpostavitvijo novega celovitega informacijskega sistema. NAKVIS je v samoevalvacijskih postopkih ugotovil, da je s tem povezana tudi temeljita sprememba meril in obrazca. Veliko dela v zvezi s tem je bilo že opravljenega v letu 2012. V letu 2013 NAKVIS načrtuje sprejetje prenovljenih meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo, hkrati pa izdelavo in vzpostavitev učinkovitejšega informacijskega sistema.

Merila VTI so zahtevala veliko usklajevanja z deležniki, saj je v določbi v ZViS (33.c člen) kot oblika VTI predvidena zgolj ena – franšizna oblika. Večina pripomb deležnikov se je nanašala na vključitev dodatnih načinov in oblik VTI, na kar smo v večkrat opozarjali tudi ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo. Vseh pripomb in predlogov deležnikov ni bilo mogoče upoštevati, saj bi bilo za njihovo upoštevanje treba najprej spremeniti določbe 33.c člena ZViS.

V sklopu samoevalvacije NAKVIS smo se odločili preveriti uspešnost implementacije vseh sprejetih meril v prakso ter njihovo razumljivost in uporabnost za deležnike (visokošolske zavode, višje strokovne šole, strokovnjake, svet NAKVIS ter strokovne delavce NAKVIS), zato smo v vprašalnikih, ki so bili posredovani vsem deležnikom v visokem in višjem strokovnem šolstvu, spraševali o uporabnosti in jasnosti postopkov in meril. Rezultati anket so predstavljeni v prilogi 1. Poleg tega so svet NAKVIS in strokovni delavci sproti spremljali interpretacijo meril za akreditacijo v praksi – pri obravnavi vlog za akreditacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov ter zunanji evalvaciji višjih strokovnih šol, pri ogledih in obiskih visokošolskih zavodov, sodelovanju s skupinami strokovnjakov, svetovanju in posvetih z deležniki itd.

Ker se NAKVIS zaveda pomena sodelovanja z deležniki, so vsa merila in drugi predpisi ter odločitve sveta NAKVIS javno objavljene na spletni strani NAKVIS.

Spletna stran ponuja tudi vsebino (<http://www.nakvis.si/akreditacije/faq.html>), ki je namenjena seznanitvi z najbolj pogostimi vprašanji in odgovori glede izpolnjevanja obrazca in postopkov. Z vzpostavitvijo novega informacijskega sistema bomo pogosta vprašanja nadomestili s forumom za odprta vprašanja.

3.1.3. ESG 2.3: KRITERIJI ZA ODLOČANJE

Merila za akreditacijo na osnovi ZViS (51.o do 51.r člen) določajo, da si morajo visokošolski zavodi in študijski programi, ki želijo postati javno veljavni, pridobiti akreditacijo sveta NAKVIS. Prva in vsaka podaljšana akreditacija visokošolskih zavodov in študijskih programov velja največ sedem let.

Vsi postopki za prvo in podaljšano akreditacijo so vodeni tudi skladno z ZUP. ZViS in merila za akreditacijo določajo trajanje postopkov, in sicer:

- postopek prve akreditacije visokošolskega zavoda naj bi bil končan v 6 mesecih od popolnosti vloge (3 meseci za pripravo poročila skupine strokovnjakov; odločanje sveta NAKVIS v 3 mesecih po pripravi poročila);
- postopek prve akreditacije študijskega programa naj bi bil končan v 7 mesecih od popolnosti vloge (3 meseci za pripravo poročila skupine strokovnjakov; en mesec za morebitne pripombe zavoda na poročilo skupine strokovnjakov; odločanje sveta NAKVIS v 3 mesecih po preteku roka za posredovanje pripomb);

- postopek podaljšanja akreditacije študijskega programa in visokošolskega zavoda naj bi bil končan v 9 mesecih od popolnosti vloge (imenovanje skupine strokovnjakov v 1 mesecu po popolnosti vloge; 3 meseci za pripravo poročila strokovnjakov; 1 mesec za morebitne pripombe zavoda na poročilo strokovnjakov; 1 mesec za pripravo končnega evalvacijskega poročila; 3 mesece za odločanje sveta NAKVIS).

Pri dejanskem trajanju postopkov je treba upoštevati tudi časovni zamik pri oddaji skupnega poročila skupine strokovnjakov, pripravi gradiva za odločanje na svetu NAKVIS, čas za oddajo pripomb vlagatelja ter datum odločanja na seji sveta NAKVIS. To je praviloma enkrat mesečno.

Na osnovi poslovnika kakovosti je NAKVIS sprejel postopkovnik, ki podrobneje določa vodenje postopkov znotraj NAKVIS, s čimer je zagotovljena enaka obravnava vseh vlagateljev. Objavljen je na spletni strani, v priložniku za strokovnjake, predstavitveni brošuri NAKVIS in drugih dokumentih.

Neodvisnost in objektivnost odločanja v akreditacijskih in zunanjih evalvacijskih postopkih sta zagotovljeni tudi s sestavo sveta NAKVIS, neodvisnimi skupinami strokovnjakov ter ostalimi mehanizmi, kot na primer možnost pritožbe, možnost dopolnitev vlog do odločanja o zadevi, oddaja pripomb k poročilu skupin strokovnjakov itd.

Svet NAKVIS sprejema odločitve o prvi akreditaciji oziroma podaljšanju akreditacije študijskih programov in visokošolskih zavodov ter mnenja o izpolnjevanju pogojev za podaljšanje akreditacije višjih strokovnih šol na osnovi poročil, ki jih pripravijo skupine strokovnjakov (skupno poročilo v postopku prve akreditacije oziroma evalvacijsko poročilo v postopku podaljšanja akreditacije) ter samoevalvacijskih poročil zavoda/šole. Zavodi/šole imajo tudi možnost, da morebitne pomanjkljivosti v določenih rokih odpravijo.

Na vse odločitve sveta so dovoljene pritožbe, ki jih obravnava pritožbena komisija.

NAKVIS si prizadeva za transparentno in strokovno delovanje zaposlenih na NAKVIS, strokovnjakov in članov sveta NAKVIS, dosledno uporabo in enako interpretacijo meril, zato se strokovni delavci in člani sveta stalno izobražujejo, proučujejo odločitve pritožbene komisije, z doslednim delom in presojanjem vseh dokazov si prizadevajo za sprejemanje objektivnih odločitev, ki so vlagateljem v odločbah obširno pojasnjene. Poleg tega NAKVIS sproti odgovarja na vprašanja glede interpretacije meril in postopkov.

V samoevalvacijskih postopkih je NAKVIS ugotovil, da mora to področje še bolj sistematično urediti. Veliko je že opredeljenega v priložniku za strokovnjake, pripravljala se posodobitev odgovorov, povezanih z razlago meril na spletni strani, s prenovo predpisov pa želi opredeliti še jasnejša merila, ki bodo omogočala kar se da enotno in dosledno interpretacijo.

3.1.4. ESG 2.4: POSTOPKI ZA DOSEGO CILJEV

Postopki zunanjega zagotavljanja kakovosti, ki jih vodi NAKVIS (akreditacija, evalvacija), sledijo vnaprej določenim ciljem zagotavljanja in izboljševanja kakovosti visokošolskih zavodov, višjih strokovnih šol in študijskih programov. Za vse vrste akreditacij in zunanjih evalvacij so značilni pregled in presoja vloge, imenovanje skupine neodvisnih strokovnjakov, ogled oziroma obisk na visokošolskem zavodu ali višji strokovni šoli (razen v primerih prve akreditacije ter akreditacije sprememb študijskega programa, kjer je obisk izjema), priprava skupnega poročila skupine strokovnjakov, odziv vlagatelja na skupno poročilo (razen v primerih prve akreditacije visokošolskega zavoda oziroma preoblikovanja visokošolskega zavoda) ter presojanje in odločanje na svetu NAKVIS.

V postopkih zunanje evalvacije višjih strokovnih šol je poudarek na nenehnem napredku in izboljševanju kakovosti.

NAKVIS ima vzpostavljen register neodvisnih strokovnjakov. Podlaga zanj je določena v 51. u členu ZViS. Posamezniki, ki bi se želeli uvrstiti v register strokovnjakov, se prijavijo na javni poziv oziroma se odzovejo na povabilo sveta NAKVIS. NAKVIS zbira prijave ter sproti ugotavlja, ali prijavljeni kandidati izpolnjujejo pogoje, ki so navedeni v Merilih za uvrstitev v register strokovnjakov.

NAKVIS skrbi, da so v skupine strokovnjakov, ki opravljajo presojo posameznega študijskega programa oziroma visokošolskega zavoda, imenovani strokovnjaki s študijskega oziroma znanstvenega področja, s katerega je študijski program oziroma za katerega je visokošolski zavod registriran. Ker v skladu z ZViS skupino sestavljajo najmanj trije strokovnjaki, od tega en slovenski strokovnjak, en tuj in en študent, NAKVIS posebno pozornost namenja imenovanju tujih strokovnjakov. Za slovenske strokovnjake (tudi študente) večkrat organizira usposabljanja za vpis v register strokovnjakov in posvete, na katerih si izmenjavajo izkušnje, primere dobrih praks ter skupaj s predstavniki NAKVIS razčiščujejo odprta vprašanja in probleme.

V letu 2011 je bilo pet usposabljanj kandidatov za vpis v register strokovnjakov. Po vsakem usposabljanju so vsi udeleženci izpolnili ankete, v katerih smo jih spraševali o zadovoljstvu s programom usposabljanja. Iz odgovorov je razvidno, da so bili z usposabljanji zadovoljni, menili pa so, da bi bilo treba več časa nameniti predstavitvi zakonodaje, aktov in meril ter simulaciji, diskusiji in predstavitvi poteka evalvacije, pisanju poročila in vodenju razgovorov. Na podlagi teh pripomb ter na podlagi izkušenj strokovnih delavcev NAKVIS s skupinami strokovnjakov in z evalvacijskih obiskov visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol smo v letu 2012 temeljito prenovili priročnik za strokovnjake NAKVIS (Priloga 13). Slednji je podlaga za prenovo programa usposabljanja, zato usposabljanj kandidatov za strokovnjake v letu 2012 ni bilo. Načrtujemo jih v letu 2013.

Prenovljeni priročnik za strokovnjake podrobneje obravnava vlogo strokovnjakov in drugih deležnikov v akreditacijskih postopkih, zlasti zunanjo evalvacijo, daje priporočila za izdelavo kakovostnih skupnih poročil in usmeritve za poenoteno organizacijo in izvedbo evalvacijskih obiskov. S tem NAKVIS jasno in podrobno izraža svoja pričakovanja do strokovnjakov in željo po enotnih, primerljivih presojah in njihovi izvedbi. Obenem bo strokovnjakom in ostalim deležnikom (vlagatelji, strokovni delavci NAKVIS in zainteresirana javnost) uporaben vodnik po akreditacijskih in evalvacijskih postopkih.

NAKVIS je na izobraževanjih kandidatov za vpis v register strokovnjakov pod prejšnjim vodstvom strokovnjake odvrčal od dajanja priporočil za izboljšanje kakovosti in jim nalagal zgolj presojanje izpolnjevanja minimalnih standardov iz zakonskih in podzakonskih aktov. Na predlog novega vodstva, strokovnih delavcev NAKVIS, članov sveta NAKVIS in na željo presojanih visokošolskih zavodov smo strokovnjake začeli preusmerjati k dajanju priporočil v poročilih in na obiskih/ogledih, kot je to že bilo na SVŠ. Ta proces smo formalizirali s popisom vsebinskih usmeritev za pisanje poročil skupin strokovnjakov v prenovljenem priročniku za strokovnjake. Osutek priročnika za strokovnjake je bil najprej usklajen med člani delovne skupine za samoevalvacijo NAKVIS in nato na sestankih z vsemi zaposlenimi na NAKVIS. Predlog prenovljenega priročnika za strokovnjake je NAKVIS 18. 12. 2012 predstavil na celodnevem posvetu strokovnjakov. Njihov odziv je bil izredno pozitiven, še posebno tistih, ki so kot evalvatorji že sodelovali pri zunanjih evalvacijah SVŠ in so v evalvacijska poročila uspešno vključevali priporočila. Na podlagi pripomb in dopolnitev, ki so jih strokovnjaki podali na posvetu, je bil priročnik za strokovnjake dopolnjen in bo objavljen na spletni strani ter izdan v tiskani obliki predvidoma marca 2013.

Zadnja poročila skupin strokovnjakov so jasna, vsebujejo utemeljitve, vsebujejo pa tudi priporočila za izboljšanje, ki so v pomoč vlagateljem.

Prenovitev programa usposabljanja, po katerem se bodo kandidati za strokovnjake začeli izobraževati v letu 2013, je predvidena tudi v akcijskem načrtu. Cilj prenove je zagotoviti večjo usposobljenost strokovnjakov, boljše in poenoteno delo (strokovnost, učinkovitost, objektivnost, uspešnost) ter izpolnitev pričakovanj deležnikov, ki so jih izrazili v anketah o zadovoljstvu. Kandidati za vpis v register strokovnjakov bodo morali pred organiziranim usposabljanjem proučiti predvsem zakonodajo in merila ter priročnik za strokovnjake. Usposabljanje bo namenjeno pojasnjevanju odprtih vprašanj, razlag določb meril in vsebine priročnika za strokovnjake, obravnavi primerov dobrih in slabih praks, seznanjanju s posebnostmi v postopkih in pri presoji ter praktičnim delavnicam (simulacija presoj) za prvo akreditacijo, podaljšanje akreditacije in zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol. Pomemben del usposabljanja bodo tudi delavnice o pisanju poročil skupin strokovnjakov. Pri prenovi usposabljanja in vpisa strokovnjakov v register je predvideno tudi, da se kandidati preizkusijo v praksi kot dodatni člani skupine strokovnjakov, člani skupine strokovnjakov ter NAKVIS pa ocenijo njihovo delo. Ocena bi bila ena od podlag za vpis v register.

3.1.5. ESG 2.5: POROČANJE

Neodvisna skupina strokovnjakov, ki presoja vloge, pripravi skupno poročilo. Kadar opravi obisk visokošolskega zavoda/višje strokovne šole, predsednik skupine ob koncu obiska vodstvu zavoda/šole ter ostalim navzočim jasno in nedvoumno predstavi vse najpomembnejše ugotovitve (prednosti, priložnosti za izboljšanje in neskladnosti), ki bodo zapisane v evalvacijskem poročilu. Vlagatelja ob koncu obiska seznaniti s pravico do pripomb k pisnemu poročilu skupine strokovnjakov.

Poročila so sestavljena po področjih presoje iz meril za akreditacijo oziroma po področjih presoje iz meril za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol.

Skupno poročilo je ena izmed podlag za odločanje sveta NAKVIS. Vlagatelj ima možnost k poročilu podati pripombe. Če strokovnjaki presodijo, da vlagatelj ne izpolnjuje z zakonom oziroma z merili za akreditacijo ali merili za zunanjo evalvacijo določenih pogojev oziroma meril, to v poročilu ustrezno utemeljijo. Poročilo je sestavljeno kot usklajena celota.

Poročila v postopkih prve akreditacije so končna. To pomeni, da se skupno poročilo, ki ga odda skupina strokovnjakov, ne spreminja. V postopkih podaljšanja akreditacije oziroma zunanje evalvacije višjih strokovnih šol pa skupina strokovnjakov preuči morebitne vlagateljeve pripombe k evalvacijskemu poročilu. V enem mesecu od njihovega prejema presodi, ali se je dejansko stanje spremenilo oziroma ali bo poročilo spremenila ali ne. Na tak način je zagotovljeno, da strokovnjaki še enkrat preverijo svoje ugotovitve.

Ob samoevalvaciji je bila opravljena analiza različnih poročil skupin strokovnjakov v postopkih prve in v postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov in študijskih programov. Iz poročil, ki so jih strokovni delavci NAKVIS izbrali kot primere dobrih praks, je razvidno, da je skupina strokovnjakov dala celovito mnenje o presojani zadevi z utemeljitvami in priporočili za izboljšanje ter izpostavila nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti; medtem ko so poročila – primeri slabih praks – večinoma vsebovala le stanje/prepis iz vloge, brez ugotovitve dejanskega stanja in mnenja skupine strokovnjakov oziroma priporočil za izboljšanje. Izsledki analize so predstavljeni v končnih ugotovitvah samoevalvacijskega poročila in so upoštevani v prenovljenem priročniku za strokovnjake NAKVIS, v katerem je obširno poglavje namenjeno sestavi in pisanju poročil.

3.1.6. ESG 2.6: POSTOPKI NADALJNJEGA SPREMLJANJA KAKOVOSTI

Postopki nadaljnega spremljanja razvoja kakovosti (follow-up) so vključeni v vse postopke podaljšanja akreditacije, saj se spremlja napredek, ki ga je visokošolski zavod naredil od prve oziroma zadnje akreditacije študijskega programa oziroma visokošolskega zavoda (to je praviloma vsakih sedem let). Prav zato evalvacijsko poročilo vsebuje tudi priporočila strokovnjakov za izboljšave.

V skladu z merili za akreditacijo se v postopkih prve akreditacije visokošolskih zavodov zahteva tudi predlog poslovnika kakovosti, v katerem so določeni samoevalvacijski postopki, pristojnosti, način dela ter ukrepi za spremljanje in izboljševanje kakovosti dela. Poslovník kakovosti mora biti skladen s strateškimi dokumenti zavoda (poslanstvo, vizija, strategija).

V postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov in študijskih programov skupina strokovnjakov presoja organizacijo in izvedbo študija, ugotavlja kakovost pedagoške, strokovne, znanstveno-raziskovalne in/ali umetniške dejavnosti, posebno pozornost pa namenja sistemu kakovosti visokošolskega zavoda oziroma samoevalvacijskim postopkom ter ugotavljanju napredka. Temelj postopka podaljšanja akreditacije je samoevalvacijsko poročilo zavoda.

Svet NAKVIS lahko v postopku podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov in študijskih programov sprejme odločitev, da se akreditacija podaljša za sedem let ali za krajše obdobje, največ pa za 3 leta, ali pa se ne podaljša. Za največ tri leta se podaljša, če so ugotovljene pomanjkljivosti pri delovanju visokošolskega zavoda oziroma izvajanju študijskega programa take, da jih je mogoče odpraviti v manj kot treh letih. Skladno z 48. členom meril za akreditacijo svet NAKVIS visokošolskemu zavodu določi rok za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti, in sicer:

- pol leta za manjše pomanjkljivosti;
- eno leto, če gre za odstopanja od standardov, ki se nanašajo na pedagoško ter znanstveno in raziskovalno usposobljenost zaposlenih.

Po preteku roka za odpravo pomanjkljivosti se opravi vnovična zunanja evalvacija, ki jo opravi druga skupina strokovnjakov. Ta ponovno presodi izpolnjevanje pogojev, predvsem pa se osredini na odpravo pomanjkljivosti oziroma neskladnosti, zaradi katerih je bila akreditacija podaljšana za krajše obdobje. Svet NAKVIS nato sprejme eno izmed naslednjih odločitev: podaljša akreditacijo visokošolskega zavoda oziroma študijskega programa za sedem let ali je ne podaljša. Če svet NAKVIS akreditacije ne podaljša, študijski program ni več javno veljaven.

Pomembno vlogo pri nadaljnjem spremljanju kakovosti visokošolskega zavoda, študijskega programa ali višje strokovne šole ima tudi instrument izredne evalvacije (7., 37. in 49. člen meril za akreditacijo). Posebnost slednje je, da se lahko opravi kadarkoli pred iztekom sedemletnega obdobja, za katerega je akreditacija podeljena. Izvede se lahko na pobudo zavoda ali šole oziroma ustanoviteljev, ministrstva, pristojnega za visoko in višje šolstvo, študentov ali drugih visokošolskih deležnikov, kadar ti upravičeno sumijo, da gre za večje kršitve pri delovanju zavoda ali šole oziroma izvajanju študijskega programa. Izredna evalvacija se (z izjemo začetka postopka) opravi po enakem postopku kot zunanja evalvacija in konča z odločitvijo o podalšanju akreditacije.

Če svet NAKVIS sprejme odločitev o podalšanju akreditacije visokošolskega zavoda ali študijskega programa za sedem let, se od visokošolskega zavoda pričakuje, da v duhu izboljševanja kakovosti upošteva izsledke evalvacijskega poročila skupine strokovnjakov ter na podlagi tega upošteva priporočila sveta NAKVIS in skupine strokovnjakov. Izpolnjevanje priporočil preverja NAKVIS pri analiziranju samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov, ki je v skladu z ZViS ena izmed nalog NAKVIS.

Postopki nadaljnega spremljanja kakovosti v višjem strokovnem šolstvu so podobni, opravijo pa se najmanj na vsakih pet let.

3.1.7. ESG 2.7: PERIODIČNI PREGLEDI (REVIEWS)

ZViS v 51.o členu določa, da prva akreditacija traja največ sedem let, nato je treba študijskemu programu/visokošolskemu zavodu akreditacijo podaljšati. V postopku podaljšanja akreditacije se spremlja napredek, ki ga je visokošolski zavod naredil v času od prve/zadnje akreditacije.

Na podlagi ZViS in dejstva, da je bila večina bolonjskih študijskih programov akreditirana med letoma 2007 in 2009, je NAKVIS leta 2011 pripravil načrt ponovnih akreditacij za obdobje do leta 2014. Objavljen je na [spletni strani NAKVIS](#).

V postopku podaljšanja akreditacije študijskega programa oziroma zavoda mora visokošolski zavod vlogi priložiti naslednje priloge (34. člen meril za akreditacijo):

	samoevalvacijsko poročilo visokošolskega zavoda za študijsko leto, pred katerim se opravlja zunanja evalvacija, in analizo vseh področij delovanja visokošolskega zavoda iz vseh let po zadnji akreditaciji z ugotovljenimi pomanjkljivostmi in ukrepi za njihovo odpravo
	ustanovitveni akt in statut visokošolskega zavoda
	poslanstvo, vizijo in strategijo visokošolskega zavoda
	letni program dela visokošolskega zavoda, in sicer za zadnje koledarsko leto pred zunanjo evalvacijo in za tisto, v katerem zunanja evalvacija poteka
	finančno poročilo visokošolskega zavoda za zadnje koledarsko leto
	poslovník kakovosti
	dokazila o kakovosti visokošolskih učiteljev in visokošolskih sodelavcev ter znanstvenih delavcev, kot jih priznava stroka
	analize izsledkov študentskih anket oziroma drugih oblik spremljanja mnenj študentov o kakovosti izvajanja študijskega programa za zadnja tri študijska leta; če je od zadnje akreditacije poteklo manj kot tri leta, pa za celotno obdobje po njej
	analize izsledkov anket in drugih oblik spremljanja diplomantov visokošolskega zavoda
	seznam evidenc, ki jih vodi visokošolski zavod

Podobne priloge mora priložiti tudi višja strokovna šola v postopku zunanje evalvacije (17. člen meril za zunanjo evalvacijo). Akreditacija višje strokovne šole traja največ pet let.

V postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov in študijskih programov (26. člen meril za akreditacijo) ter zunanjih evalvacij višjih strokovnih šol (9. člen meril za zunanjo evalvacijo) se napredek presoja po naslednjih merilih:

	nadgrajena, formalizirana in javno dostopna strategija, postopki in ukrepi
	razvoj in redna uporaba formalnih orodij za zagotavljanje sistema kakovosti, dokumentirano spremljanje dosežkov pri izvajanju študijskih programov, učnih izidov študentov in vrednotenje relevantnih deležnikov
	stabilna kadrovska struktura in njen razvoj
	stalno povezovanje in sodelovanje kadrov, študentov in drugih deležnikov z okoljem
	ustrezne in stabilne razmere ter viri (vložki), ki zagotavljajo kakovostno izvajanje študijskih programov in njihov aktualen razvoj
	stalno zbiranje in analiziranje podatkov, ki so pomembni za učinkovito upravljanje in izvajanje študijskih programov ter s tem povezanih podpornih aktivnosti
	ugotavljanje napak in pomanjkljivosti pri izvajanju študijskih programov,

	delovanje v procesu samoevalvacije ter njihovo odpravljanje v delovanju zavoda/šole v celoti
	organiziranje javnega dostopa do informacij o rezultatih izvajanja študijskih programov, učnih izidov študentov ter znanstvenih, raziskovalnih, umetniških in strokovnih dosežkov zaposlenih
	redne predstavitve in organizacija razprav o samoevalvacijskih poročilih in drugih dokumentiranih ugotovitvah samoevalvacije v vseh organih upravljanja zaradi avtonomnega in odgovornega upravljanja dejavnosti in vodenja visokošolskega zavoda, kakovostnega izvajanja študijskih programov in njihovega razvoja

3.1.8. ESG 2.8: ANALIZA CELOTNEGA SISTEMA

NAKVIS redno spremlja razvoj in kulturo kakovosti v slovenskem visokošolskem in višješolskem prostoru. Objavljeni sta poročili o spremljanju, ugotavljanju in zagotavljanju kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru [za leti 2007 in 2008 ter za leto 2009](#), ki sta bili pripravljena v okviru Senata za evalvacijo pri SVŠ. Namen teh dokumentov je bil predvsem vsem zainteresiranim ponuditi vpogled v delovanje sistema zunanjih evalvacij, primere dobrih praks ter sprejete ukrepe na podlagi opravljenih analiz. Analiza samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol je bila namenjena spodbuditi k izboljševanju notranjih sistemov kakovosti. Poročili sta bili namenjeni tudi organom, pristojnim za pripravo in spremembo zakonodaje na področju visokega šolstva, ponujali sta smernice za nadaljnji razvoj in krepitev vloge študentov in zunanjih deležnikov v postopkih samoevalvacije visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. Oba dokumenta sta javno dostopna na spletnih straneh NAKVIS. Zaradi pogostih sprememb ZViS, kadrovske podhranjenosti v prvem letu delovanja NAKVIS, organizacijskih sprememb, zaostankov pri obravnavah vlog in poznega sprejema meril za akreditacijo je priprava metaporočila za obdobje zadnjih treh let (2010–2012) načrtovana ob koncu leta 2013. Metaporočilo bo pripravljeno na podlagi analize sistema kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru – na podlagi opravljenih analiz zbranih samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, anket o zadovoljstvu z delovanjem NAKVIS, anket o zadovoljstvu z izvedenimi zunanjimi evalvacijami ter na podlagi analize skupnih poročil skupin strokovnjakov ter drugih zbranih podatkov.

3.2. NAKVIS IN ESG 3

3.2.1. ESG 3.1: UPORABA POSTOPKOV ZUNANJEGA PREVERJANJA KAKOVOSTI VISOKOŠOLSКИH ZAVODOV

NAKVIS ves čas preverja učinkovitost in uporabnost vzpostavljenega sistema zunanjega preverjanja kakovosti visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol, zato so bila merila za akreditacijo večkrat spremenjena in dopolnjena. V postopku samoevalvacije je NAKVIS temeljito presojal tudi ustreznost in uporabnost meril za akreditacijo pri deležnikih. Na podlagi ugotovitev se merila prenavljajo, prenova je v sklepnih fazah. Prenovljen je bil priročnik za strokovnjake NAKVIS (Priloga 13), v prvi polovici leta 2013 bo pripravljen posodobljen program usposabljanja strokovnjakov.

Postopki za zunanje preverjanje kakovosti se dosledno uporabljajo, visokošolski zavodi in višje strokovne šole jih poznajo in na tej podlagi v skladu z merili za akreditacijo (14. člen in 32. člen) in merili za zunanjo evalvacijo (15. člen) razvijajo svoj notranji sistem kakovosti.

NAKVIS preverja, ali visokošolski zavod redno spremlja izvajanje študijskega programa (z anketiranjem oziroma drugimi postopki spremljanja študentov in diplomantov ter spremljanjem obremenitve po ECTS – glej tudi merila ECTS) ter ali na podlagi ugotovitev ustrezno razvija, izboljšuje in dopolnjuje študijski proces oziroma program. Eno od področij presoje v postopku prve oziroma podaljšane akreditacije je področje študentov,

ki je podrobneje določeno v 12. členu (prva akreditacija) in v 30. členu (podaljšanje akreditacije) meril za akreditacijo. Predpisano je, da visokošolski zavod v vlogi za akreditacijo navede predvidene kompetence in učne izide, ki si jih bo diplomant posameznega študijskega programa pridobil. Visokošolski zavod mora dokazati, da so pravila (merila) za ocenjevanje študentov jasno določena in javno objavljena (učni načrt mora vsebovati načine ocenjevanja ter preverjanja znanja z deleži za vsak posamezen način). Visokošolski zavod mora javno objaviti predpis, v katerem je jasno določen način ocenjevanja študentov.

Eno od področij presoje za prvo oziroma podaljšano akreditacijo so tudi kadri, predvsem visokošolski učitelji in sodelavci (11. člen in 29. člen meril za akreditacijo). NAKVIS je sprejel minimalne standarde za izvolitev v nazive, ki jih morajo vsi visokošolski zavodi upoštevati. Prav tako morajo skrbeti za stalno pedagoško usposobljenost učiteljev.

Ugotavljanje pogojev za delovanje in izvajanje študijskih programov (členi 17 do 20 meril za akreditacijo): poleg podatkov o zagotovljenih materialnih pogojih (IKT, knjižnica, ustrezni prostori za izvajanje študijskih programov ipd.) morajo zavodi zagotavljati tudi svetovanje študentom (npr. tutorski sistem, skrb za študente s posebnimi potrebami ipd., kar je posebej navedeno v členih, ki se nanašajo na študente).

Informacijski sistem ter obveščanje javnosti: v postopku akreditacije morajo zavodi dokazovati, da imajo vzpostavljen ustrezen sistem za IKT, ki ponuja podporo za analizo študija (prehodnost, zaposljivost diplomantov, zadovoljstvo študentov s študijem, učinkovitost učiteljev, profil študentov, zagotovljeni učni viri in stroški; indikatorji uspešnosti zavoda). Prav tako morajo dokazovati, da o svojem delu redno obveščajo zainteresirano javnost (npr. javna objava samoevalvacijskega poročila ter drugih poročil o delovanju zavoda) ter da so vsi podatki o študijskem programu in zavodu javno dostopni.

Sistem zagotavljanja kakovosti (14. člen meril za akreditacijo): v postopku akreditacije morajo visokošolski zavodi dokazovati stalno skrb za zagotavljanje kakovosti (redno izvajanje samoevalvacije ter spremljanje in stalno izboljševanje kakovosti na podlagi dokumentiranih ugotovitev), inovativnosti in razvojne naravnosti.

3.2.2. ESG 3.2: URADNI STATUS

NAKVIS je s Sklepom o ustanovitvi NAKVIS (Priloga 5) na podlagi 51.e člena ZViS ustanovila Vlada Republike Slovenije. Delo je začel marca 2010, potem ko je 28. 2. 2010 prenehal delovati SVŠ.

NAKVIS je pravna oseba javnega prava in je neposredni nevladni proračunski uporabnik v skladu s predpisi s področja javnih financ. Ustanovitelj NAKVIS je Republika Slovenija, ustanoviteljske pravice in obveznosti izvršuje Vlada Republike Slovenije.

ZViS določa, da je NAKVIS pri svojem delovanju samostojen in neodvisen. Zavezujejo ga načela strokovnosti, nepristranskosti, zakonitosti in politične nevtralnosti.

Naloge in pristojnosti NAKVIS so določene v 51.f členu ZViS ter v 8. členu Sklepa o ustanovitvi NAKVIS. To so strokovne in razvojne naloge v visokem šolstvu in regulatorne naloge za zunanje zagotavljanje kakovosti visokega šolstva in višjega strokovnega izobraževanja. V zunanje zagotavljanje kakovosti spadajo akreditacije visokošolskih zavodov in študijskih programov ter zunanje evalvacije višjih strokovnih šol. Z akreditacijo postanejo študijski programi javno veljavni. NAKVIS opravlja z zakonom določene naloge v javnem interesu, in sicer s ciljem, da bo zagotovil trajno, strokovno in neodvisno pomoč pri nenehnem izboljševanju kakovosti v visokem šolstvu.

Organi NAKVIS so: svet NAKVIS, pritožbena komisija in direktor.

NAKVIS je polnopravni član European Consortium for Accreditation - ECA in Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education – CEENQA (članstvo v obeh združenjih je prevzel od SVŠ).

3.2.3. ESG 3.3: AKTIVNOSTI

Glavne aktivnosti NAKVIS (51.f člen ZViS) so povezane z akreditacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov ter zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol. Navedene aktivnosti je NAKVIS prevzel od SVŠ (predvsem Senata za akreditacijo in Senata za evalvacijo).

Sistem zagotavljanja kakovosti se je v Sloveniji začel leta 1994 z akreditacijami, sprva brez obiskov in ogledov visokošolskih zavodov. Po ustanovitvi NKKVŠ leta 1996 je bil velik poudarek namenjen pripravi meril za evalvacijo zavodov in študijskih programov ter spodbujanju visokošolskih zavodov k redni uporabi samoevalvacijskih postopkov in pisanju letnih poročil. V letu 2006 so bile opravljene prve pilotne zunanje evalvacije. S prenosom nalog (zunanje evalvacije) iz NKKVŠ na Senat za evalvacijo pri SVŠ so se v sistem zunanjega zagotavljanja kakovosti sistematično uvajali tudi obiski visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol. Presoje so opravljale skupine strokovnjakov, v katere so bili vključeni predstavniki študentov, slovenski strokovnjaki s področja visokega šolstva, strokovnjaki iz gospodarstva oziroma negospodarstva ter tuji strokovnjaki. V tem času je Senat za evalvacijo pri SVŠ tudi zbiral in analiziral samoevalvacijska poročila zavodov/šol ter analize objavljal v svojih poročilih. Senat za akreditacijo pa je začel v postopkih prvih akreditacij samostojnih visokošolskih zavodov opravljati tudi ogledne prostore in opreme. NAKVIS je po ustanovitvi prevzel naloge, povezane z akreditacijo in evalvacijo od SVŠ. Sistem zunanjega zagotavljanja kakovosti pa je nadgradil tudi z rednejšim organiziranim usposabljanjem strokovnjakov.

Akreditacije in evalvacije se opravljajo redno.

Poleg zgoraj navedenih aktivnosti NAKVIS izvaja tudi druge aktivnosti, določene s Sklepom o ustanovitvi NAKVIS, kot so:

- vodenje javno dostopne evidence akreditiranih visokošolskih zavodov in študijskih programov;
- sodelovanje z visokošolskimi zavodi in višjimi strokovnimi šolami, svetovanje in spodbujanje izvajanja samoevalvacij;
- sodelovanje z mednarodnimi institucijami ali organi za zagotavljanje kakovosti visokega šolstva;
- opravljanje razvojnih nalog na področju, za katerega je ustanovljen.

V okviru samoevalvacije so pri celoviti presoji NAKVIS sodelovali vsi deležniki v slovenskem visokošolskem prostoru, in sicer z vidika organizacije dela, strokovnosti, spoštovanja predpisov in izvedbe postopkov. Presojani so bili tudi strokovnjaki, ki so opravljali presoje visokošolskih zavodov, višjih strokovnih šol in študijskih programov. Podrobnejša analiza je predstavljena v prilogi 1.

V letu 2013 sta načrtovani dve zunanji evalvaciji NAKVIS; prvo bo opravilo združenje evropskih agencij za akreditacijo oziroma zagotavljanje kakovosti ECA (European Consortium for Accreditation) zaradi vključitve v projekt MULTRA, konec leta se načrtuje še zunanja evalvacija združenja ENQA zaradi presoje izpolnjevanja ESG in včlanitve v ENQA.

3.2.4. ESG 3.4: VIRI

3.2.4.1. Kadrovski viri

NAKVIS je začel delo marca 2010 z 10 zaposlenimi (5 strokovnih delavcev v sektorju za kakovost, 4 strokovni delavci v sektorju za splošne zadeve in v. d. direktorja). 31. 12. 2012 je bilo na NAKVIS 19 zaposlenih delavcev. Plače 9 delavcev so financirane iz proračunskih sredstev, 10 delavcev pa je zaposlenih prek projekta Evropskega socialnega sklada (v nadaljevanju: ESS). V začetku leta 2013 sta predvideni zaposlitvi dveh strokovnih delavcev, načrtuje se še ena. Vse tri bodo financirane iz sredstev ESS. V prvi polovici leta 2013 bo tako skupaj zaposlenih 22 strokovnih delavcev. Ker se projekt ESS konec leta 2014 izteče, je vodstvo NAKVIS v kadrovskem načrtu za leti 2013 in 2014 napovedalo, da bo treba od leta 2015 v proračunu zagotoviti več sredstev za plače.

Ustrezna usposobljenost in kompetentnost zaposlenih za strokovno in učinkovito delo je temeljno vodilo kadrovske politike. Sistemizacija delovnih mest z natančno navedenimi zahtevami za zasedbo delovnega mesta in opisom nalog na delovnem mestu je navedena v Aktu o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Nacionalni agenciji Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu.

Zaposleni so pri delu dolžni dosledno upoštevati vse veljavne in zavezujoče pravne akte ter spremljati novosti in spremembe. Pri svojem delu se ravnavajo po pravilih stroke in se morajo stalno usposabljati in izpopolnjevati, pri čemer razmere za strokovno izpopolnjevanje in usposabljanje zagotavlja direktor.

Strokovni delavci so bili še posebej v letu 2012 izredno obremenjeni. Poleg temeljne dejavnosti NAKVIS, povezane z zunanjim sistemom zagotavljanja kakovosti oziroma vodenjem akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, se je okrepilo delovanje na področjih, povezanih s samoevalvacijo NAKVIS, ter medresorsko in mednarodno sodelovanje:

- zbiranje in analiziranje samoevalvacijskih poročil, analiziranje poročil skupin strokovnjakov, analiza opravljenih anket o zadovoljstvu z delovanjem NAKVIS;
- priprava priročnika za strokovnjake, prenova usposabljanja strokovnjakov;
- okrepitev sodelovanja v skupini bolonjskih ekspertov, skupini za pripravo Slovenskega ogrodja kvalifikacij (SOK);
- priprava predloga sprememb in dopolnitev ZViS; končujejo se spremembe meril za akreditacijo;
- okrepitev mednarodnega sodelovanja, priprava na vzpostavitev celovitega informacijskega sistema NAKVIS.

Poleg naštetega so se zaposleni udeleževali različnih konferenc, delavnic ter usposabljanj, tako doma kot v tujini. V prihodnje si bomo prizadevali za še tesnejše sodelovanje in izmenjavo osebja tudi z drugimi agencijami za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru.

NAKVIS je v začetku leta 2012 prvič anketiral zaposlene. Z anketo so izrazili svoja mnenja o medsebojnih odnosih, motivaciji, možnostih za razvoj kariere, organiziranosti, zadovoljstvu z vodstvom NAKVIS in delovanjem sveta NAKVIS. Analize, ki so bile opravljene v času delovanja prvega vodstva, kažejo na splošno nezadovoljstvo z organizacijo, vodenjem in delovanjem NAKVIS, slabo motiviranostjo strokovnih delavcev (razen v treh primerih, ko so strokovni delavci trditve v celotni anketi označili z oceno 5 oziroma v celoti se strinjam), slabše možnosti strokovnega izobraževanja in usposabljanja, slabo informiranostjo ipd. Skoraj vsi strokovni delavci so izrazili veliko zavzetost za kakovostno opravljeno delo ter pripravljenost na dodatne napore, kadar se to od njih zahteva. Čeprav ponovnih anket o zadovoljstvu zaposlenih še nismo izvedli, je od zamenjave prvega vodstva zaznati občutno izboljšanje odnosa med zaposlenimi, vodstvom in svetom NAKVIS ter odnosa NAKVIS z deležniki v visokem in višjem šolstvu. Povečala se je učinkovitost delavcev, omejili so se konflikti in komunikacijski šumi.

Navzven NAKVIS aktivno sodeluje pri pripravi predlogov sprememb ZViS, ponovno aktivno sodeluje v mednarodnih projektih, v skupini bolonjskih ekspertov ter pri pripravi slovenskega ogrodja kvalifikacij.

Letni razgovori zaposlenih z direktorjem in način njihovega izvajanja so podrobneje opredeljeni v poslovniku kakovosti NAKVIS (Priloga 11). Cilj je ocena in pregled opravljenega dela v preteklem letu (tudi način dela in odnosi med sodelavci), izoblikovanje načrta dela v naslednjem letu in pričakovanih rezultatov.

Zaposleni so v zadnjem obdobju tudi aktivno vključeni v upravljanje, in sicer predvsem na naslednje načine:

- dajanje predlogov in pripomb na rednih sestankih;
- sodelovanje v razpravah o predlogih in spremembah ZViS;
- aktivno sodelovanje pri pripravi pomembnih dokumentov ter pravnih aktov NAKVIS;
- aktivno sodelovanje pri samoevalvaciji NAKVIS.

Načrt integritete je dokumentiran proces načrtovanja, izvajanja, spremljanja, pregledovanja in ukrepanja pri upravljanju s korupcijskimi tveganji in drugimi neetičnimi ravnanji znotraj posamezne institucije. Med zavezanca za oblikovanje načrta integritete, ki jih določa [Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije](#) (Uradni list RS, št. 69/2011-UPB2; v nadaljevanju: ZIntPK), spada tudi NAKVIS. Zato je bila imenovana delovna skupina, ki je proučila dejavnike tveganja v organizacijskem okolju NAKVIS. Te je preverjala po treh področjih: organizacijski pogoji (preglednost in kakovost predpisov in notranjih aktov), zaposleni (strokovno znanje in etično ravnanje pri izvajanju zakonov in drugih predpisov) ter delovni procesi (organizacija in potek). Ugotovljena tveganja s predlogi ukrepov, njihovimi nosilci in roki izvedbe (register tveganj) je vodstvo potrdilo 25. 5. 2012. Za spremljanje načrta integritete je bila imenovana skrbnica načrta, ki vodstvu poroča o izvajanju načrta integritete. Ponovno oblikovanje načrta integritete je predvideno vsaki dve leti.

Za zaposlene na NAKVIS velja Kodeks ravnanja javnih uslužbencev (Ur. l. RS, št. 8/2001), katerega namen je graditi in ohranjati visoke poklicne in etične standarde zaposlenih, krepiti pripadnost agenciji, preglednost in odgovornost njenega delovanja in družbeni ugled. Pripravljen pa je tudi osnutek Etičnega kodeksa za strokovnjake NAKVIS.

3.2.4.2. Finančni viri

NAKVIS je neposredni nevladni proračunski porabnik. Do leta 2014 se delno financira tudi iz sredstev EU (ESS). Finančni viri NAKVIS za izvajanje načrtovanih dejavnosti so integralni in projektni:

- prvi izvirajo iz državnega proračuna in vključujejo proračunski del financiranja in 15-odstotno udeležbo proračunskih sredstev pri aktiviranju projektnih sredstev;
- drugi izvirajo iz ESS (85 %) in so namenjeni izključno poplačilu stroškov, povezanih z akreditacijami in zunanjimi evalvacijami.

Poudariti je treba, da vsi stroški akreditacij in zunanjih evalvacij, ki jih NAKVIS izvaja na območju Republike Slovenije, v celoti bremenijo NAKVIS (plače zaposlenih, sejnine članov sveta NAKVIS in pritožbene komisije NAKVIS, materialni stroški, stroški skupin strokovnjakov, usposabljanja kandidatov za vpis v register strokovnjakov NAKVIS, sodelovanje in udeležba na sestankih delovnih skupin, medresorskih skupin, mednarodnih delovnih skupin in udeležba na mednarodnih konferencah, delavnicah in posvetih itd.).

V letu 2012 so se proračunska sredstva NAKVIS zaradi splošnega državnega varčevanja zmanjšala za 32 %, z 823.954 EUR na 565.495 EUR, večinoma na postavkah kakovosti,

investicij in materialnih stroškov. Poleg tega so bila v prvi polovici leta 2012 močno zmanjšana tudi sredstva iz ESS.

Kljub vrsti varčevalnih ukrepov, ki jih je NAKVIS sprejel in s katerimi so se zmanjšali stroški porabe proračunskih sredstev že ob rebalansu leta 2011 in tudi v začetku leta 2012 (omejitev predvsem na izplačevanje nujnih mesečnih izdatkov), pa sredstva, ki so bila ob koncu maja 2012 na voljo, ne bi zadoščala za opravljanje temeljnih dejavnosti.

Znatno zmanjšanje tako proračunskih sredstev kot sredstev ESS bi povzročilo, da NAKVIS ne bi opravil zakonsko predpisanih nalog, predvsem akreditacij in evalvacij. Pristojni ministrstvu je vodstvo NAKVIS večkrat pozivalo k ureditvi finančnih razmer, kar mu je naposled tudi uspelo. Že junija 2012 si je NAKVIS s sklepom Vlade RS pridobil dodatnih 432.107,19 EUR iz sredstev ESS (skupaj za leto 2012 je tako bilo na voljo 912.188,19 EUR), kar je zadoščalo za nemoteno izvedbo vseh nalog. Poleg tega si je NAKVIS konec leta 2012 s pogajanjem zagotovil še 41.720,00 EUR iz proračuna, s čimer je lahko poravnal vse obveznosti do članov sveta NAKVIS, plačal najemnino in obratovalne stroške ter nakupil potrebno licenčno opremo.

3.2.4.3. Informacijsko-komunikacijski viri

Od ustanovitve NAKVIS je za IT-podporo začasno skrbel MVZT, od oktobra 2011 pa se je NAKVIS informacijsko osamosvojil.

Dokumentni sistem, ki ga trenutno uporablja, je Lotus Notes SPIS 4. Ta je brezplačen.

Načrti za prihodnost so povezani s finančnim stanjem NAKVIS in se nanašajo predvsem na nakup nove strojne opreme in zamenjavo delovnih postaj.

NAKVIS pri sprejemanju in obdelovanju vlog za akreditacijo oziroma zunanjo evalvacijo že uporablja standardiziran elektronski obrazec. Ta sicer omogoča spremljanje stanja (statusa) posameznih vlog ter komunikacijo med strokovnimi službami in vlagatelji glede morebitnih pomanjkljivosti vlog, vendar je pri tem kar nekaj težav. Tako vlagatelji kot strokovne službe opozarjajo na pomanjkljivosti elektronskega obrazca oziroma elektronskega vlaganja in obravnave vlog v postopkih. Trenutna zasnova elektronskega delovanja ne omogoča bistvene nadgradnje sistema. Za kakovostnejše, preglednejše in varnejše delovanje bo potreben temeljito prenovljen elektronski obrazec, ki bo odpravil pomanjkljivosti ter omogočal neprekinjen razvoj in posodabljanje glede na zahteve in naravo dela NAKVIS. Nadaljnji razvoj je bil leta 2012 natančno načrtan:

- na podlagi pridobljenih izkušenj so bili natančno izdelani postopki, povezani z obravnavanjem vlog za akreditacije in zunanje evalvacije ter za sporočanje podatkov drugim deležnikom (vlagatelj - NAKVIS - MIZKŠ). Izbran je ponudnik (na podlagi zakonodaje, ki opredeljuje javno naročanje), ki bo zahteve NAKVIS pretvoril v ustrezen elaborat in ocenil vrednost del, kar bo podlaga za izvedbo postopka javnega naročila (po ZJN – 2);
- načrtuje se, da bo do konca leta 2013 javno naročilo opravljeno (priprava razpisne dokumentacije, izdelava elaborata, izbira izvajalca). Elektronski obrazec naj bi bil pripravljen do začetka leta 2014.

NAKVIS je novo spletno stran vzpostavil marca 2012. Na njej so vsi potrebni podatki o delovanju NAKVIS in javne evidence, ki se sproti posodabljajo. Spletna stran se še vedno izboljšuje. Zaradi večje preglednosti je oblikovan arhiv objav, v katerem se shranjujejo vse objave na spletni strani.

3.2.5. ESG 3.5: IZJAVA O POSLANSTVU

Strateški dokumenti NAKVIS so bili pred sprejetjem na svetu NAKVIS usklajeni tudi s strokovno službo NAKVIS. V ta namen je bil v začetku marca 2011 organiziran posvet zaposlenih s člani sveta NAKVIS o strategiji, poslanstvu in viziji ter vrednotah NAKVIS. Usklajeno poslanstvo, vizija in vrednote NAKVIS so:

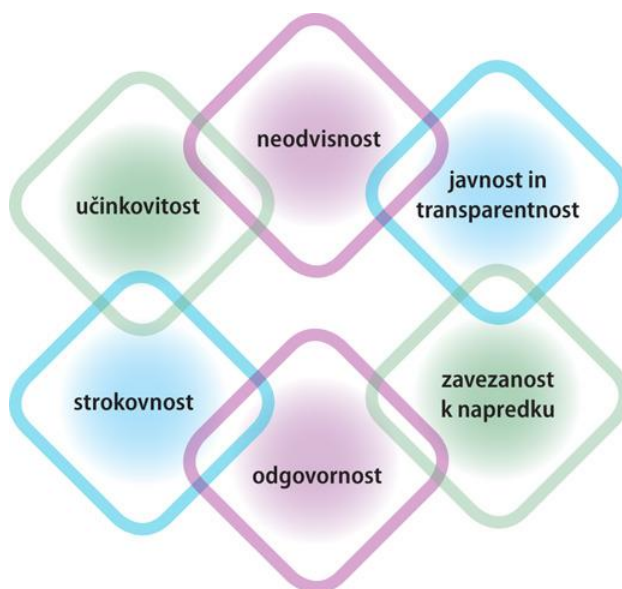
Poslanstvo

Agencija skrbi za razvoj in delovanje sistema zagotavljanja kakovosti v slovenskem visokem šolstvu. Deluje vsebinsko in formalno odgovorno ter svetovalno do vseh deležnikov in udeležencev v terciarnem izobraževanju v skladu z evropskimi in svetovnimi smermi razvoja.

Vizija

Agencija bo s sistemom razvoja zagotavljanja kakovosti pripomogla k temu, da bo visoko šolstvo v Sloveniji izobraževalno in raziskovalno kakovostno, mednarodno prepoznavno, konkurenčno in enakovredno vključeno v svetovni visokošolski prostor.

Vrednote

Za ciljno uresničevanje svojega poslanstva, vizije in vrednot je NAKVIS pripravil Strategijo NAKVIS za obdobje od leta 2011 do 2016 (v nadaljevanju: Strategija) – Priloga 12.

Strateški razvojni stebri NAKVIS so:

- kakovost = (samo)odgovornost;
- profesionalizacija presoje kakovosti;
- gradnja zaupanja v sistem zagotavljanja nacionalne kakovosti in NAKVIS;
- mednarodnost – sledenje mednarodnim standardom in vključevanje NAKVIS v evropske zveze kakovosti in njihove aktivnosti, sodelovanje s tujimi sorodnimi agencijami.

Temeljni strateški cilji do leta 2016 izhajajo iz ustanovitvenega namena NAKVIS, aktualnih dogajanj, ciljev zagotavljanja in razvoja kakovosti v mednarodnem in nacionalnem okolju in sledijo smernicam NPVŠ 2011–2020:

razvoj in delovanje sistema zagotavljanja kakovosti v RS
spremljanje napredka in utrjevanje kulture kakovosti visokega šolstva

	umeščanje in prepoznavanje vloge, pomena in kakovosti delovanja NAKVIS v javnosti
	soustvarjanje in razvoj politike visokega šolstva na področju kakovosti
	spodbujanje kakovosti transnacionalnega izobraževanja
	vključitev NAKVIS v mednarodna združenja (ENQA in EQAR)
	zagotavljanje visoko kakovostnih svetovalnih storitev NAKVIS s strokovno usposobljenimi kadri

V obdobju do leta 2013 je delovanje NAKVIS usmerjeno predvsem na:

- sodelovanje pri razvoju visokega in višjega šolstva v Sloveniji;
- preoblikovanje sistema zagotavljanja kakovosti v visokem in višjem šolstvu ter
- nadaljnji razvoj sistema zagotavljanja kakovosti NAKVIS.

Izvajanje Strategije bo NAKVIS preverjal ob koncu vsakega koledarskega leta ter natančno proučil vzroke za morebitna odstopanja od načrtovanih ciljev.

3.2.6. ESG 3.6: NEODVISNOST

Pri svojem delovanju je NAKVIS samostojen in neodvisen. Zavezujejo ga načela:

	strokovnosti
	nepriustranskosti
	zakonitosti in
	politične nevtralnosti

Namen delovanja NAKVIS je:

	zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu
	profesionalizacija presoje kakovosti
	izgradnja zaupanja v sistem za presojo kakovosti
	skladnost delovanja z evropskimi standardi, še posebej sledenje Standardom in smernicam za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (ESG), ki jih je pripravila ENQA v sodelovanju z EUA, EURASHE in ESU

Svet NAKVIS kot najvišji organ odločanja je zavezan k neodvisnosti. Skladno z 51.h členom ZViS v svet NAKVIS ne morejo biti imenovani rektorji in prorektorji univerz, dekani, člani senatov univerz, njihovih članic ali samostojnih visokošolskih zavodov ali drugih organizacij z dejavnostjo visokošolskega izobraževanja ter ravnatelji oziroma direktorji višjih strokovnih šol. Neodvisnost NAKVIS se torej kaže tudi v postopku imenovanja članov sveta NAKVIS, kjer 11 članov imenujejo različni deležniki v visokem šolstvu:

- tri člane imenuje rektorska konferenca,
- enega člana imenuje reprezentativno združenje samostojnih visokošolskih zavodov,
- enega člana imenuje reprezentativno združenje višjih strokovnih šol,
- dva člana študenta imenuje reprezentativna organizacija študentov v sodelovanju s študentskimi sveti,
- enega člana imenujejo reprezentativna združenja delodajalcev po dogovoru,
- enega člana imenujejo reprezentativni sindikati na področju visokega šolstva po dogovoru,
- dva člana imenuje Vlada Republike Slovenije na podlagi javnega poziva, in sicer enega izmed strokovnjakov na področju visokega šolstva ali zagotavljanja kakovosti v njem, ki študirajo ali delajo v Republiki Sloveniji, ter enega izmed strokovnjakov na področju visokega šolstva ali zagotavljanja kakovosti v njem, ki študirajo ali delajo v tujini.

Mandat članov sveta NAKVIS traja šest let, mandat predstavnikov študentov pa dve leti. Mandat študentu predčasno preneha, če izgubi status študenta. Posamezen član je lahko ponovno imenovan, toda največ dvakrat zaporedoma. Predsednika sveta NAKVIS in njegovega namestnika izvolijo člani izmed sebe. Ob konstituiranju sveta NAKVIS se polovici članov, ki niso študenti, določi triletni mandat. Člane s triletnim mandatom določi svet NAKVIS z žrebom. Po izteku triletnih mandatov izžrebanih članov se opravi imenovanje novih članov v skladu z 51.h členom ZViS. Člani sveta NAKVIS pri izvajanju nalog in sprejemanju odločitev upoštevajo načelo preprečevanja konflikta interesov in načelo nepristranskosti. V ta namen podpišejo posebno izjavo, s katero se zavežejo k spoštovanju načel, določenih v tem členu. Člani sveta NAKVIS se ob morebitni pristranskosti ali konfliktu interesov izločajo iz razprav in glasovanja o zadevah.

Člani sveta NAKVIS se za zagotavljanje neodvisnosti in nepristranskosti izločajo iz razprav in glasovanja v postopkih, ki zadevajo visokošolske zavode, na katerih delujejo, ali študijske programe, pri katerih sodelujejo. Poslovnik o delu sveta NAKVIS (Priloga 6) ne predpisuje, v katerih primerih se mora član sveta NAKVIS izločiti, kljub temu analiza izločitev kaže, da so se člani sveta NAKVIS izločali konsistentno. Nekateri člani sveta NAKVIS so se izločali pogosteje kot drugi, kar je predvsem odvisno od njihove vpetosti v zadeve, o katerih se je razpravljalo in odločalo.

Na sejo je bilo povprečno 5 izločitev; do 58. seje sveta NAKVIS (do decembra 2012) je bilo skupaj 161 izločitev.

Izjavo o preprečevanju konflikta interesov podpišejo tudi strokovnjaki pred vpisom v register strokovnjakov, poleg tega so pred imenovanjem v skupino strokovnjakov naprošeni, da se izrečejo o morebitni konfliktnosti interesov ali pristranskosti v presojeni zadevi.

Enako načelo v skladu z ZUP velja za strokovne delavce NAKVIS. V vseh primerih je lahko utemeljenost konflikta interesov razlog za izločitev strokovnjaka, strokovnega delavca ali člana sveta NAKVIS iz postopka ter pritožbeni razlog.

Junija 2011 se je svet NAKVIS prvič seznanil z izvajanjem pritiska na strokovnjake. Svet NAKVIS je do sedaj obravnaval nekaj takih primerov ter nekaj primerov, ko se vlagatelj ni strinjal z imenovano skupino strokovnjakov in se pri tem večinoma skliceval na pristranskost. Do sedaj je ugodil eni zahtevi vlagatelja za izločitev strokovnjakov zaradi pristranskosti in nepravilnega upoštevanja meril pri zunanji presoji. S sklepom je izločil skupino strokovnjakov in imenoval novo.

Po imenovanju skupine strokovnjakov je vlagatelj obvešččen o sestavi skupine in ima ves čas trajanja postopka možnost, da zahteva izločitev posameznega strokovnjaka zaradi razlogov pristranskosti ali zaradi utemeljenega dvoma v njegovo strokovnost. O zahtevi za izločitev strokovnjaka odloča svet NAKVIS.

V primeru konflikta interesov med člani sveta NAKVIS se posamezni člani izločijo iz razprave in glasovanja.

Neodvisnost NAKVIS se kaže tudi v načinu njenega financiranja, saj je neposredni nevladni proračunski uporabnik.

3.2.7. ESG 3.7: UPORABA POSTOPKOV IN KRITERIJEV ZA ZUNANJE ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

NAKVIS je na podlagi 51.f člena ZViS določil postopke in merila za zunanjo evalvacijo in akreditacijo ter druga merila. Skladno 51.e členom ZViS NAKVIS o posamičnih pravicah in zahtevkih strank odloča po postopku, določenem z ZUP.

Vsa merila in postopki, ki jih je sprejel svet NAKVIS in uskladi z deležniki v visokem šolstvu, so javno objavljena. Postopki za notranje zagotavljanje kakovosti visokošolskih

zavodov morajo biti v skladu z merili za akreditacijo podrobneje opredeljeni v poslovniku kakovosti. Samoevalvacijska poročila so podlaga za odločanje o vlogah za podaljšanje akreditacije oziroma izdajo mnenj o izpolnjevanju z zakonom predpisanih standardov za višje šole. V akreditacijskih in zunanjih evalvacijskih postopkih so praviloma imenovane skupine strokovnjakov, ki opravijo presojo (izjema so spremembe študijskih programov in preoblikovanja visokošolskih zavodov, ko imenovanje skupine strokovnjakov ni vedno potrebno). V postopkih podaljšanja akreditacije in v postopkih zunanje evalvacije višjih strokovnih šol so obiski obvezni. Po opravljeni presoji skupina strokovnjakov pripravi skupno poročilo, ki je eno od temeljnih dokazil za odločanje na svetu NAKVIS.

Poročila skupin strokovnjakov trenutno še niso javno objavljena, objavljene pa so odločitve sveta NAKVIS.

Postopek odločanja na svetu NAKVIS je določen v 44. (prva akreditacija) oziroma 48. (podaljšanje akreditacije) členu meril za akreditacijo. Akreditacijski postopek je dvostopenjski, in sicer je zoper odločitev, ki jo sprejme svet NAKVIS kot prvostopenjski organ, mogoče vložiti pritožbo na drugostopenjski organ, to je pritožbeno komisijo. Na podlagi javnega poziva jo imenuje svet NAKVIS, sestavljajo pa jo trije člani, vsak ima svojega namestnika. Namestnik nadomesti člana v postopkih odločanja v primeru njegove odsotnosti oziroma izločitve. Pogoji za imenovanje za člana komisije so določeni v 51.j členu ZViS.

Pritožbena komisija odloča o pritožbah zoper:

- odločitve sveta NAKVIS v postopkih akreditacij visokošolskih zavodov in študijskih programov,
- odločitve sveta NAKVIS o izdaji soglasij k preoblikovanju visokošolskih zavodov in spremembam študijskih programov.

Če pritožbena komisija pritožbi ugodi, zadevo vrne svetu NAKVIS v ponovno odločanje. Odločitev pritožbene komisije je dokončna, zoper njo pa je mogoč upravni spor (sodni postopek).

Skladno s poslovníkom o delu pritožbene komisije je delo komisije javno, kar se zagotavlja z objavo odločitev na spletnih straneh NAKVIS.

3.2.8. ESG 3.8: ODGOVORNOST AGENCIJE

Vse odločitve sveta NAKVIS so v skladu z ZViS (51.f člen) javno objavljene na spletni strani NAKVIS. Prav tako so javni vsi akti sveta NAKVIS, letna poročila o delu ter analize NAKVIS. Pri tem NAKVIS upošteva načelo transparentnosti in dostopnosti. Direktor poročilo o delu in poslovanju NAKVIS, ki se prav tako redno objavlja na spletni strani, enkrat letno posreduje ustanovitelju, in sicer najpozneje do 31. maja.

V letu 2012 je NAKVIS pripravil samoevalvacijsko poročilo; skladno s poslovníkom kakovosti NAKVIS ga bo pripravljala vsako leto, kar bo osnova za nadaljnje izboljšave ter za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti. Poročila bo redno objavljala na svoji spletni strani.

NAKVIS je svoj poslovník kakovosti sprejel v letu 2011 (Priloga 11). Glavni namen poslovníka kakovosti NAKVIS je skrb za nenehno vzpostavljanje in zagotavljanje sistema kakovosti NAKVIS s posebnim poudarkom na razvoju kulture kakovosti.

4. ZAKLJUČNA OCENA IN PRIPOROČILA ZA IZBOLJŠANJE

Namen samoevalvacije NAKVIS je:

- pridobiti vpogled v uspešnost in učinkovitost delovanja vseh notranjih procesov delovanja NAKVIS;
- ovrednotiti doseganje zastavljenih prioritetenih strateških ciljev NAKVIS do leta 2013;
- ovrednotiti doseganje drugega in tretjega dela standardov ESG;
- opredeliti priporočila za izboljšanje delovanja NAKVIS.

Vpogled v uspešnost in učinkovitost delovanja NAKVIS omogoča poglobljena predstavitev njegovega dela v drugem poglavju tega poročila kot tudi predstavitev doseganja drugega in tretjega dela standardov ESG v tretjem poglavju.

V tem poglavju je prikazano doseganje postavljenih prioritetenih strateških ciljev NAKVIS do leta 2013:

1. sodelovanje pri razvoju visokega šolstva v Sloveniji;
2. preoblikovanje sistema zagotavljanja kakovosti v visokem in v višjem šolstvu;
3. vzpostavitev in razvoj sistema zagotavljanja kakovosti NAKVIS.

V povezavi z navedenimi cilji so v opredeljena priporočila za izboljšanje delovanja NAKVIS.

Pri vsakem strateškem cilju so na kratko navedene aktivnosti, ki so bile izvedene za doseg cilja in so poglobljeno predstavljene v drugem in v tretjem poglavju tega poročila. Na koncu so dana priporočila, ki bi lahko pripomogla k izboljšanju delovanja NAKVIS in s tem k uspešnejšemu doseganju posameznega strateškega cilja.

Priporočila za izboljšanje temeljijo na izsledkih letnih poročil o delu NAKVIS ter na mnenjih različnih deležnikov o tem. Pomembna podlaga za priporočila je tudi pregled uresničitve nalog, opredeljenih z akcijskim načrtom. Na tej podlagi si je NAKVIS pridobil možnost za kritično samorefleksijo.

Treba je poudariti, da so vsi strateški cilji NAKVIS med seboj tesno povezani, saj so aktivnosti, izvedene za doseg posameznega strateškega cilja, imele (ne)posredni vpliv na druge aktivnosti in doseganje drugih strateških ciljev.

4.1. Prvi strateški cilj do leta 2013: sodelovanje pri razvoju visokega šolstva v Sloveniji

V tem podpoglavju so navedene izvedene aktivnosti za doseganje prvega prioritetenega strateškega cilja NAKVIS do leta 2013, njegova ocena in priporočila za izboljšanje.

IZVEDBA AKTIVNOSTI OD 2010 DO 2012
zakonski in podzakonski akti
<ul style="list-style-type: none">▪ priprava predlogov za spremembo ZViS, ki so bili posredovani na MIZKŠ▪ priprava predlogov za spremembo ZVSI, ki so bili posredovani na MIZKŠ▪ predstavitev mnenja in predlogov v zvezi z novelo ZViS MIZKŠ in v Državnem zboru Republike Slovenije▪ priprava predlogov za spremembo ZViS v delu, ki urejajo visokošolsko transnacionalno izobraževanje (VTI), in njihovo posredovanje MIZKŠ

sodelovanje z deležniki
<ul style="list-style-type: none"> ▪ organizacija simpozija na temo zagotavljanja kakovosti (2012) ▪ predstavitev dela NAKVIS na različnih dogodkih (gostujoča predavanja, konference, posveti, seminarji) ▪ okrepitev sodelovanja v nacionalnih projektnih skupinah, organih in medresorskih skupinah (Nacionalna skupina bolonjskih ekspertov, Nacionalna skupina za pripravo Slovenskega ogrodja kvalifikacij) ▪ redna organizacija delovnih sestankov z različnimi visokošolskimi zavodi, višjimi strokovnimi šolami
OCENA DOSEGANJA PRVEGA STRATEŠKEGA CILJA
V povezavi s tretjim strateškim ciljem, ki se nanaša na sodelovanje pri razvoju visokega šolstva v Sloveniji, je NAKVIS z različnimi aktivnostmi dosegel tudi ta cilj. To pa ne pomeni, da teh dejavnosti v prihodnje ne bo treba izvajati. Ravno nasprotno, treba jih bo še okrepiti.
PRIPOROČILA ZA IZBOLJŠANJE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ nadaljnje aktivno sodelovanje pri spremembah pomembnih pravnih aktov ▪ izboljšanje poslovnika kakovosti NAKVIS ▪ organizacija in sodelovanje na različnih dogodkih s področja kakovosti ▪ periodično srečevanje z vsemi deležniki

4.2. Drugi strateški cilj do leta 2013: sistem zagotavljanja kakovosti v visokem in višjem šolstvu

IZVEDBA AKTIVNOSTI OD 2010 DO 2012
akreditacijski postopki
<ul style="list-style-type: none"> ▪ sprejetih 407 akreditacijskih odločitev (prva in podaljšanje akreditacije) ▪ 7 mnenj o doseganju z zakonom predpisanih standardov za višje strokovne šole ▪ vzpostavitev rednega objavljanja dokončnih odločitev v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih ▪ sprotno poročanje o akreditiranih zavodih in programih
sprejem in prenova aktov
<ul style="list-style-type: none"> ▪ sprejem 15 aktov ▪ prenova meril za akreditacijo ▪ prenova obrazca
izobraževanje strokovnjakov
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vzpostavitev in redno posodabljanje registra strokovnjakov ▪ priprava in sprejem priročnika za strokovnjake ▪ izvedba 5 usposabljanj in dveh posvetov za strokovnjake ▪ temeljita prenova priročnika za strokovnjake agencije ter njegova predstavitev strokovnjakom NAKVIS na celodnevem posvetu
zunanji sistem zagotavljanja kakovosti
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ohranitev neodvisnosti NAKVIS ▪ analiza vprašalnikov in mnenj vseh visokošolskih deležnikov o zunanjem sistemu zagotavljanja kakovosti ▪ zbiranje samoevalvacijskih poročil zavodov ▪ analiza poročil skupin strokovnjakov
OCENA DOSEGANJA DRUGEGA STRATEŠKEGA CILJA
Na podlagi zgoraj predstavljenih aktivnosti NAKVIS so jasno razvidna prizadevanja za doseganje prioritete strateškega cilja, ki se nanaša na sistem zagotavljanja kakovosti v visokem in v višjem šolstvu in njegov razvoj. NAKVIS je dosegel velik napredek na vseh zgoraj predstavljenih področjih, vendar nekatere naloge še niso v celoti uresničene, in sicer:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ prenova meril in obrazca se še usklajuje na svetu NAKVIS in z deležniki. Prenova meril bo predvidoma končana do sredine leta 2013; ▪ na podlagi prenove priročnika za strokovnjake je do junija 2013 načrtovana še prenova izobraževanja za strokovnjake;

- v povezavi z zbiranjem samoevalvacijskih poročil visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol se opravlja analiza njihovih sistemov za zagotavljanje kakovosti, ki bo predvidoma končana do sredine leta 2013.

Načrtovano je, da bodo vse naloge opravljene v letu 2013, kar je v skladu s strateškim ciljem oziroma opredeljenim obdobjem za njegovo uresničitev.

PRIPOROČILA ZA IZBOLJŠANJE

- interpretacija meril za akreditacijo
- poenostavitev postopkov, povezanih z merili za akreditacijo ter z merili za zunanjo evalvacijo
- javna objava poročil strokovnjakov
- uvajanje akcijskih načrtov vlagateljev za uresničitev priporočil skupin strokovnjakov za izboljšanje dela visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol
- razvoj analitične in razvojne dejavnosti
- priprava periodičnih (1- do 2-krat letno) vsebinskih analiz o podeljenih akreditacijah, zunanjih evalvacijah po različnih kazalnikih (v slovenskem in v angleškem jeziku) ter izdajanje novic o delovanju NAKVIS

4.3. Tretji strateški cilj do leta 2013: vzpostavitev in razvoj sistema zagotavljanja kakovosti NAKVIS

Priprava akcijskega načrta in izvedba načrtovanih nalog kažeta na to, da je NAKVIS začel uspešno uresničevati prioritetni strateški cilj, ki si ga je postavil do leta 2013, to je vzpostavitev in razvoj sistema zagotavljanja kakovosti NAKVIS.

V nadaljevanju so navedene aktivnosti, ki so bile izvedene na tem področju, ocena doseganja drugega prioritetnega strateškega cilja NAKVIS do leta 2013 in priporočila za izboljšanje.

IZVEDBA AKTIVNOSTI OD 2010 DO 2012
Ukrepi in postopki notranjega zagotavljanja kakovosti
organizacija dela
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vzpostavitev delovnih procesov, povezanih z akreditacijskimi postopki ▪ reorganizacija dela, s čimer se je povečala učinkovitost delovanja NAKVIS ▪ uskladitev vodenja postopkov med zaposlenimi ▪ analiza razpoložljivih finančnih in človeških virov za izvedbo postopkov akreditacij
informacijski sistem
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vzpostavitev informacijskega sistema ▪ nadgradnja informacijskega sistema ▪ vzpostavitev spletne strani v slovenskem in v angleškem jeziku ▪ priprava predstavitvene brošure NAKVIS v slovenskem in v angleškem jeziku ▪ izbira izvajalca za pripravo razpisne dokumentacije za vzpostavitev celovitega informacijskega sistema agencije
izvedba samoevalvacije in priprava na zunanjo evalvacijo
<ul style="list-style-type: none"> ▪ sprejem akcijskega načrta ter izvedba aktivnosti ▪ priprava osnutka samoevalvacijskega poročila
izobraževanje zaposlenih
<ul style="list-style-type: none"> ▪ redna udeležba na posvetih, konferencah in sestankih, ki jih organizirajo deležniki v visokem in višjem šolstvu, ter obiski strokovnih delavcev na tujih agencijah
mednarodno sodelovanje
<ul style="list-style-type: none"> ▪ okrepitev sodelovanja z mednarodnimi organizacijami v skupnih projektih na področju zagotavljanja kakovosti ▪ vzpostavitev sodelovanja s tujimi agencijami pri akreditacijskih postopkih ▪ vzpostavitev sodelovanja s tujimi agencijami pri izmenjavi strokovnjakov
OCENA DOSEGANJA TRETJEGA STRATEŠKEGA CILJA
NAKVIS je pri tem strateškem cilju dosegel velik napredek na vseh zgoraj predstavljenih področjih, vendar nekatere aktivnosti še niso v celoti uresničene, in sicer:

- vzpostavitev celovitega informacijskega sistema; do konca leta 2013 bo opravljeno javno naročilo; informacijski sistem bo vzpostavljen v začetku leta 2014;
- predstavitvena brošura NAKVIS bo natisnjena marca 2013.

PRIPOROČILA ZA IZBOLJŠANJE

- izvedba rednih letnih samoevalvacij in priprava akcijskega načrta za odpravo pomanjkljivosti
- ureditev kadrovskih, finančnih in materialnih virov po letu 2014
- stalno umerjanje strokovnih delavcev, članov sveta NAKVIS in strokovnjakov zaradi krepitev avtonomije in ugleda NAKVIS
- pridobitev certifikata ocenjevanja sistemov vodenja (npr. SIQ)
- aktivno vključevanje članov sveta NAKVIS kot zunanjih opazovalcev v evalvacijske obiske visokošolskih zavodov ali višjih strokovnih šol (vsaj trikrat letno)
- priprava in sprejem načrta izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v Sloveniji in tujini
- okrepitev mednarodnega sodelovanja (včlanjenost v združenja, sodelovanje pri projektih)
- izvedba primerjalnih analiz s tujimi agencijami
- vzpostavitev spletnega foruma, namenjenega odprtim vprašanjem in interaktivni izmenjavi mnenj med vsemi deležniki v višjem in visokem šolstvu
- ažurno posodabljanje vsebin spletnih strani NAKVIS (spletnih strani v slovenskem jeziku in angleškem jeziku)

Na podlagi analize delovanja NAKVIS, ocene postavljenih prioritarnih strateških ciljev NAKVIS in ocene doseganja prvega in drugega dela standardov ESG je mogoče ugotoviti izreden napredek in razvoj v delovanju NAKVIS.

SEZNAM PRILOG

Priloga 1	Analiza anket
Priloga 2	Sistem terciarnega izobraževanja
Zakoni	
Priloga 3	ZViS
Priloga 4	ZVSI
Priloga 5	Sklep o ustanovitvi NAKVIS
Notranji akti NAKVIS	
Priloga 6	Poslovnik o delu sveta NAVIS
Priloga 7	Poslovno poročilo NAKVIS za leto 2010 in načrt za leto 2011
Priloga 8	Poročilo o delu in poslovanju agencije v letu 2011
Priloga 9	Poslovno poročilo o delu agencije za leto 2012
Priloga 10	Delovni in finančni načrt za leto 2012
Priloga 11	Poslovnik kakovosti NAKVIS
Priloga 12	Povzetek strategije NAKVIS (2011–2016)
Zunanji akti NAKVIS	
Priloga 13	Priročnik za strokovnjake NAKVIS
Letna poročila	
Priloga 14	Metaporočilo 2007 in 2008
Priloga 15	Poročilo 2009

ANALIZA ANKET 2012

V tem poglavju je podrobneje prikazana analiza anket, ki je bila izvedena v letu 2012, kot ena od metod merjenja zadovoljstva vseh deležnikov o delovanju NAKVIS.

Analiza o delovanju NAKVIS je bila izvedena na dveh ravneh. Prvo raven so predstavljali »notranji deležniki«, kot so: svet NAKVIS, strokovnjaki NAKVIS, ki so vpisani v register strokovnjakov, ter zaposleni na NAKVIS. Drugo raven so predstavljali »zunanji« deležniki, kot so: visokošolski zavodi, višje strokovne šole, strokovna združenja in resorno ministrstvo.

Poleg vpogleda v oceno delovanja NAKVIS kot celote smo želeli dobiti tudi oceno deležnikov, povezano z zunanjo evalvacijo, ki predstavlja pomemben element v postopku podaljšanja akreditacije študijskega programa kot tudi v postopku podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda ter višje strokovne šole.

Zaradi želje po pridobitvi čim večjega števila respondentov smo se odločili za izvedbo kvantitativne analize. Glede na zgoraj predstavljene ravni deležnikov in razlike med njimi smo pripravili štiri tipe vprašalnikov, ki so bili prilagojeni posameznim vrstam deležnikov.

Čeprav je bila analiza izvedena v letu 2012, se z vprašalnikom nismo želeli omejiti zgolj na oceno delovanja NAKVIS v preteklem koledarskem letu, temveč smo si želeli pridobiti oceno o obdobju njegovega delovanja (do julija 2012). Poudariti je treba, da se ocene z delovanjem vodstva nanašajo na prvo vodstvo in zrcalijo stanje od marca 2010 do aprila 2012. Ankete o zadovoljstvu zaposlenih z drugim vodstvom še niso bile opravljene, kljub temu pa je zaslediti precejšen premik v pozitivno smer, tako na področju organizacije in vodenja NAKVIS, sodelovanja z domačimi in tujimi deležniki, kakor tudi na področju izboljševanja sistema kakovosti in sledenju strateškim usmeritvam ter doseganju njihovih ciljev.

Vprašalniki so bili posredovani na elektronske naslove vseh deležnikov v visokem šolstvu. Glede na to, da so bili pripravljene štiri tipi vprašalnika, bo metodologija, povezana s številom respondentov, podrobneje opisana v naslednjih poglavjih.

V nadaljevanju so predstavljeni izsledki analize delovanja NAKVIS. Prvo podpoglavje opisuje oceno delovanja NAKVIS z vidika sveta NAKVIS. Drugo podpoglavje se nanaša na oceno delovanja NAKVIS, ki so jo dali strokovnjaki, vpisani v register. Tretje podpoglavje vključuje oceno zaposlenih na NAKVIS.

Ocena o zadovoljstvu z delovanjem NAKVIS z vidika zunanjih deležnikov NAKVIS je predstavljena v četrtem podpoglavju, ki prav tako vsebuje oceno zadovoljstva z zunanjo evalvacijo, in sicer tako deležnikov kot zaposlenih na NAKVIS.

Zavedamo se, da bo v prihodnje potrebno bolj sistematično uvajati različne metode vrednotenja zadovoljstva z delom NAKVIS in njegovega delovanja (tako kvantitativne kot kvalitativne metode).

ZADOVOLJSTVO SVETA, STROKOVNJAKOV IN ZAPOSLENIH NA NAKVIS

Anketa med člani sveta NAKVIS

Namen anketnega vprašalnika je bil pridobiti odgovore, povezane z določenimi trditvami o delovanju NAKVIS, s strani članov sveta NAKVIS za obdobje od ustanovitve NAKVIS, to je od marca 2010 do meseca julija 2012, ko je bila analiza izvedena.

Vprašalnik je bil sestavljen iz naslednjih vsebinskih sklopov:

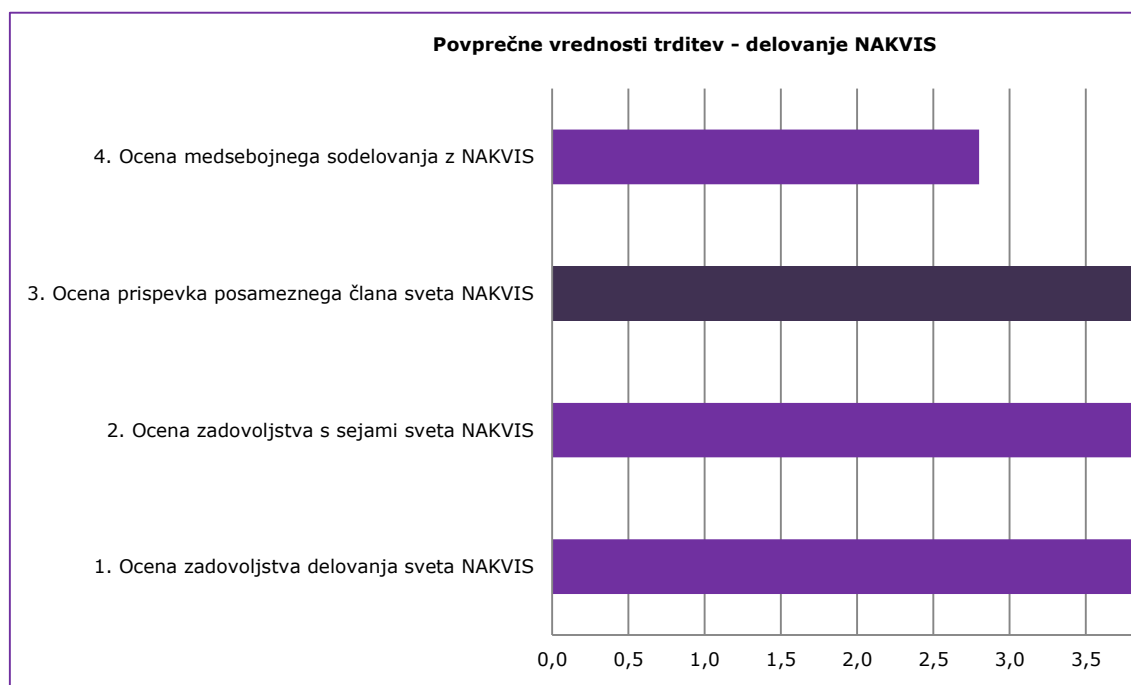
- ocena zadovoljstva delovanja sveta NAKVIS;
- ocena zadovoljstva s sejami sveta NAKVIS;
- ocena prispevka posameznega člana sveta NAKVIS;
- ocena medsebojnega sodelovanja z NAKVIS.

Posamezen vsebinski sklop je vseboval določene trditve, do katerih se je svet NAKVIS lahko opredelil s svojim strinjanjem oziroma nestrinjanjem. Vsaka trditev se je lahko ocenila z naslednjimi vrednostmi: 5 – v celoti se strinjam, 4 – strinjam se, 3 – niti se strinjam niti se ne strinjam, 2 – ne strinjam se, 1 – sploh se ne strinjam.

Vprašalnik je bil julija 2012 po elektronski pošti posredovan vsem 11 članom sveta NAKVIS. Izpolnilo ga je 10 članov, kar pomeni 91 % odziv glede na sestavo sveta NAKVIS.

Na podlagi analize podatkov lahko razberemo, da je najvišja povprečna vrednost (4,4) pripisana vsebinskemu sklopu, ki se nanaša na oceno prispevka posameznega člana sveta NAKVIS. Najnižja povprečna vrednost (2,8) je bila dodeljena vsebinskemu sklopu, ki se nanaša na sodelovanje sveta z NAKVIS.

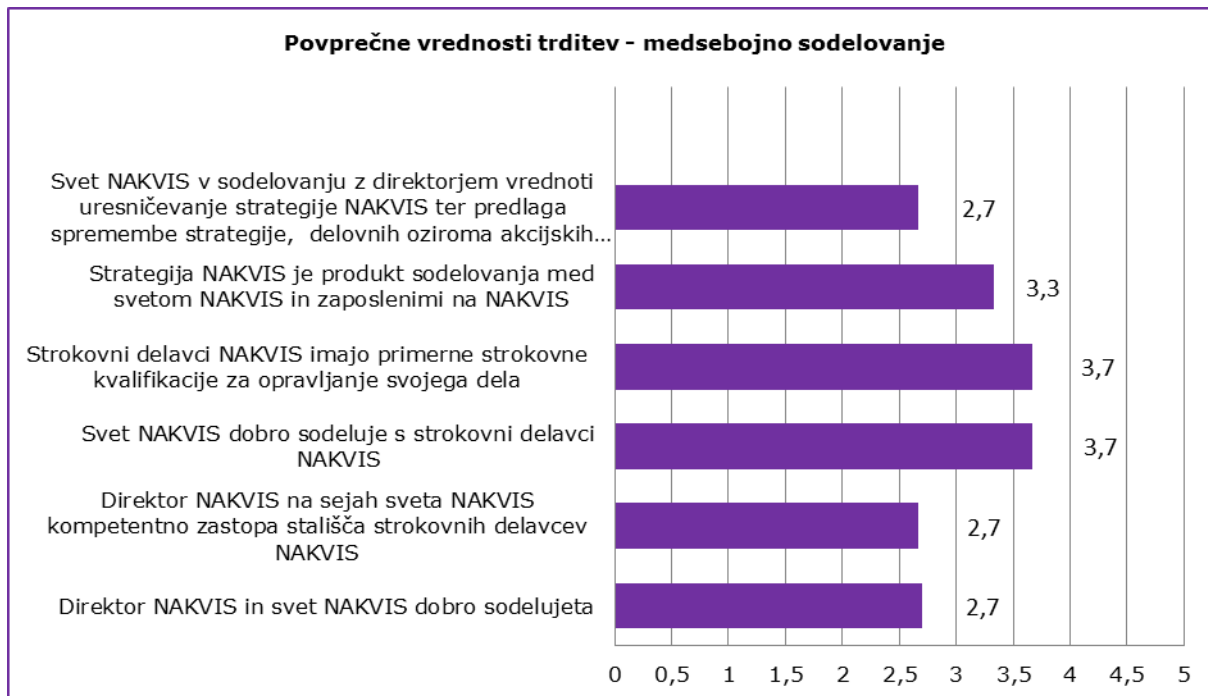
Graf 1: Ocena delovanja NAKVIS strani sveta NAKVIS po vsebinskih sklopih

Podatki kažejo, da se člani sveta NAKVIS strinjajo s trditvami, ki so zapisane v vsebinskem sklopu »ocena prispevka posameznega člana sveta NAKVIS«. Glede na to, da so trditve v tem vsebinskem sklopu zapisane s pozitivnim predznakom, kot so: 1) na seje se intenzivno pripravljam in natančno vem, o čem se bo razpravljalo in odločalo; 2) aktivno se udeležujem razprav na sejah sveta NAKVIS; 3) menim, da se upošteva mnenje, ki ga podam na seji; 4) pri odločanju na sejah nisem vezan na sklepe, stališča in

navodila drugih; 5) strokovna mnenja, ki jih pripravim, so v pomoč pri odločanju sveta NAKVIS, analiza odgovorov v tem vsebinskem sklopu kaže na to, da člani sveta NAKVIS aktivno sodelujejo v razpravah ter intenzivno pripravljajo svoja mnenja, ki so v pomoč pri odločanju sveta NAKVIS.

Graf 2: Ocena medsebojnega sodelovanja z NAKVIS s strani sveta NAKVIS

Najnižja povprečna vrednost (2,7) je bila dodeljena naslednjim trem trditvam: 1) direktor in svet NAKVIS dobro sodelujeta; 2) direktor na sejah sveta NAKVIS kompetentno zastopa stališča strokovnih delavcev agencije in daje ustrezna pojasnila v zvezi z delovanjem in zastopanjem agencije navzven; 3) svet NAKVIS v sodelovanju z direktorjem vrednoti uresničevanje strategije agencije ter predlaga spremembe strategije, delovnih oziroma akcijskih načrtov. Glede na to, da je z oceno 2–3 povezano nestrinjanje, lahko ugotovimo, da se člani sveta NAKVIS niso strinjali s poprej navedenimi trditvami, ki so se nanašale na delovanje prvega vodstva kot tudi z njegovim sodelovanjem s svetom NAKVIS.

Višje povprečne vrednosti (3,7) so bile dane k trditvam, kot sta: 1) svet NAKVIS dobro sodeluje s strokovnimi delavci NAKVIS; 2) strokovni delavci NAKVIS imajo primerne strokovne kvalifikacije za opravljanje svojega dela. Ocena kaže, da so se člani sveta NAKVIS niti strinjali niti se ne strinjali z navedenima trditvama, kar nakazuje, da je imel svet NAKVIS vzpostavljeno dobro sodelovanje s strokovnimi delavci, vseeno pa obstaja prostor za izboljšave.

Pri oceni zadovoljstva delovanja sveta NAKVIS je bila najnižja povprečna vrednost dodeljena trditvi »člani sveta NAKVIS uživajo zaupanje vseh deležnikov« (2,5). Trditvi »vsebina gradiva za sejo je dovolj obsežna za obravnavo na seji« je bila dodeljena povprečna vrednost (3,3).

V zvezi z ocenami zadovoljstva članov s sejami sveta NAKVIS lahko zaključimo, da so vsi člani mnenja, da so seje sklicane v skladu z letnim načrtom oziroma po potrebi, da je na voljo ustrezna tehnična podpora, da vodenje sej omogoča učinkovito razpravo in spodbuja nove ideje ter predloge, da so dnevni redi dobro zastavljeni, posamezne točke pa dosledno urejene.

Anketa za strokovnjake NAKVIS

Namen vprašalnika je bil pridobiti odgovore, povezane z določenimi trditvami o delovanju NAKVIS, s strani strokovnjakov, vpisanih v register, ki ga vodi NAKVIS za obdobje od ustanovitve NAKVIS, to je od aprila 2012 do julija 2012, ko je bila analiza izvedena.

Vprašalnik je bil sestavljen iz naslednjih vsebinskih sklopov:

- splošno zadovoljstvo z delom NAKVIS;¹
- ocena presoje postopkov in meril za prvo akreditacijo in sodelovanja z NAKVIS;²
- ocena presoje postopkov in meril za podaljšanje akreditacije in sodelovanja z NAKVIS.³

Posamezen vsebinski sklop je vseboval določene trditve, do katerih so se strokovnjaki lahko opredelili s svojim strinjanjem oziroma nestrinjanjem. Vsaka trditev se je lahko ocenila z naslednjimi vrednostmi: 5 – v celoti se strinjam, 4 – strinjam se, 3 – niti se strinjam niti se ne strinjam, 2 – ne strinjam se, 1 – sploh se ne strinjam.

Vprašalnik je bil julija 2012 po elektronski poti posredovan strokovnjakom, ki so v juniju, juliju in avgustu 2012 sodelovali pri zunanjih evalvacijah. Izpolnilo ga je 18 strokovnjakov, kar predstavlja 15 % odziv glede na število vseh strokovnjakov, vpisanih v register meseca junija 2012 (N=118). Od tega so trije sodelovali pri postopkih, ki jih je vložila Univerza v Ljubljani, eden v postopkih Univerze v Mariboru, ostali pa so sodelovali pri vlogah višjih strokovnih šol. Večina postopkov je bila povezana z ogledom visokošolskega zavoda.

Strokovnjaki so v prvem vsebinskem sklopu »splošno zadovoljstvo z delom NAKVIS« s povprečno vrednostjo 5 (v celoti se strinjam) ocenili ustrezno sestavo skupine (tako po področjih presoje kot po izkušnjah in kompetencah ter po prispevku tujega strokovnjaka, ki je pripomogel k boljši presoji z mednarodnimi izkušnjami), prakse in metapogled na vlogo. Le nekoliko slabše, s povprečno vrednostjo (4,5) so ocenili, da je bilo usposabljanje strokovnjakov koristno za opravljanje presoje, kar pomeni, da se strokovnjaki strinjajo, da je bilo usposabljanje koristno.

V drugem vsebinskem sklopu vprašalnika, pri oceni presoje postopkov in meril za prvo akreditacijo, so strokovnjaki s povprečno vrednostjo (4,0) ocenili trditve: 1) postopki za presojo pri prvi akreditaciji so ustrezno predpisani in nedvoumni; 2) merila za prvo akreditacijo so jasna in uporabna; 3) usmeritve za pripravo poročila o presoji visokošolskega zavoda oziroma študijskega programa so jasne. Te povprečne vrednosti kažejo na to, da se strokovnjaki strinjajo, da so tako postopki, merila za prvo akreditacijo in usmeritve za pripravo poročila jasna in uporabna.

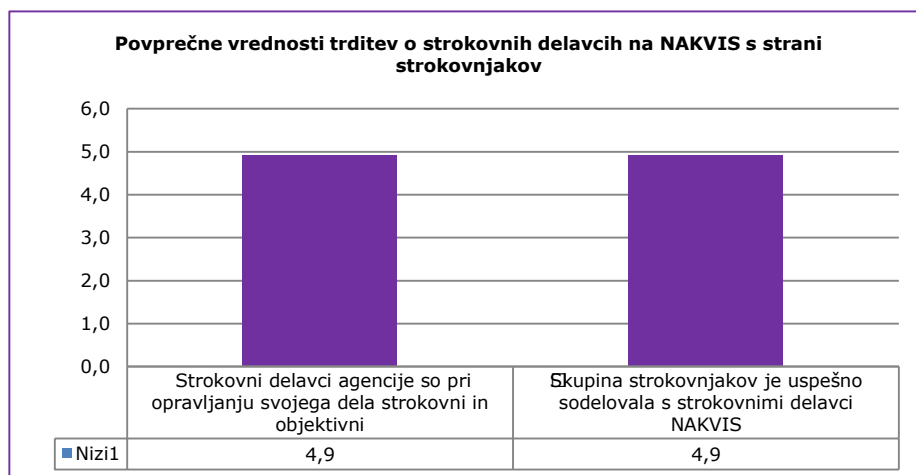
Strokovnjaki so zelo dobro ocenili sodelovanje s strokovnimi službami NAKVIS, saj so se v celoti strinjali (povprečna vrednost 4,8), da je gradivo za presoje vlog posredovano pravočasno in pripravljeno strokovno ter dovolj pregledno, da so strokovni delavci NAKVIS pri opravljanju svojega dela strokovni in objektivni (povprečna vrednost 4,9) in da so v času presoje vedno na razpolago za pojasnila in vprašanja, da so skupini strokovnjakov v pomoč in nenazadnje, da je skupina strokovnjakov uspešno sodelovala s strokovnimi delavci NAKVIS (povprečna vrednost 4,9).

¹ Področje so ocenjevali vsi strokovnjaki.

² Področje so ocenjevali le strokovnjaki, sodelujoči pri prvi akreditaciji.

³ Področje so ocenjevali le strokovnjaki, sodelujoči pri podaljšanju akreditacije.

Graf 3: Ocena strokovnih delavcev na NAKVIS s strani strokovnjakov

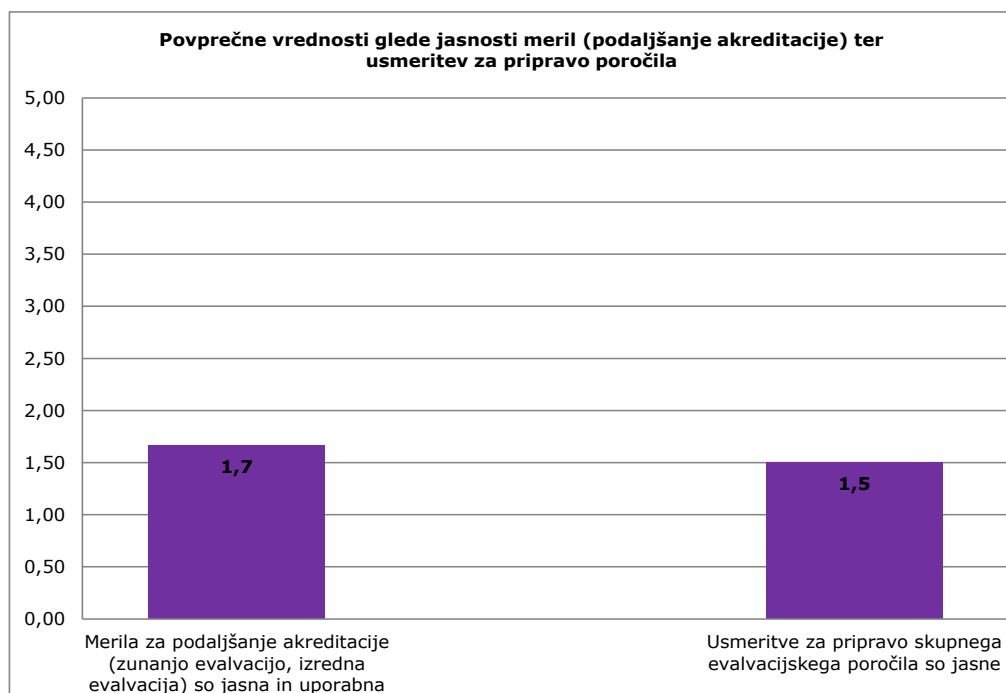

V zvezi z oceno obiska visokošolskega zavoda se je odzvalo šest izmed 11 strokovnjakov, ki so sodelovali pri obiskih, povezanih z vlogo za prvo akreditacijo. Strinjajo se, da je bil obisk visokošolskega zavoda izveden kakovostno (povprečna vrednost 4,0) in da je bil obisk izveden v skladu s pričakovanji visokošolskega zavoda.

V tretjem vsebinskem sklopu so strokovnjaki, ki so sodelovali v postopkih podaljšanja akreditacije, odgovorili, da se niti strinjajo niti ne strinjajo s trditvijo, da so postopki za presojo pri podaljšanju akreditacije oziroma zunanji evalvaciji (izredni evalvaciji) ustrezno predpisani in nedvoumni; strinjajo pa se s trditvijo, da ima skupina strokovnjakov na razpolago dovolj časa za pripravo skupnega evalvacijskega poročila (poprečna vrednost 5).

Strokovnjaki (N=6) se ne strinjajo s trditvijo, da so merila za podaljšanje akreditacije jasna in uporabna (povprečna vrednost 1,7). Prav tako se ne strinjajo s trditvijo, da so usmeritve za pripravo evalvacijskega poročila jasne (povprečna vrednost 1,5).

Graf 4: Ocena jasnosti meril (podaljšanje akreditacije ter usmeritve za pripravo poročila

Anketa o zadovoljstvu zaposlenih na NAKVIS

Namen analize vprašalnika je bil pridobiti odgovore, povezane z določenimi trditvami o delovanju NAKVIS, s strani strokovne službe NAKVIS za obdobje od ustanovitve NAKVIS, to je od marca 2010 do marca 2012. Ponovno je treba izpostaviti, da se ocene z delovanjem vodstva nanašajo na prvo vodstvo in izražajo stanje do aprila 2012, ko je vodenje prevzelo drugo vodstvo.

Vprašalnik je bil sestavljen iz naslednjih vsebinskih sklopov:

- ocena zadovoljstva pri delu in sodelovanja med zaposlenimi;
- odnos do kakovosti, motivacija in zavzetost;
- razvoj kariere;
- ocena organiziranosti agencije;
- ocena odnosa do sveta NAKVIS;
- ocena informiranosti agencije.

Posamezen vsebinski sklop je vseboval določene trditve, do katerih so se zaposleni na NAKVIS lahko opredelili s svojim strinjanjem oziroma z nestrinjanjem. Vsaka trditev se je lahko ocenila z naslednjimi vrednostmi: 5 – v celoti se strinjam, 4 – strinjam se, 3 – niti se strinjam niti ne strinjam, 2 – ne strinjam se, 1 – sploh se ne strinjam.

Vprašalnik je marca 2012 izpolnilo 19 strokovnih delavcev, kar je 90 % vseh (takrat) zaposlenih.

V prvem sklopu »ocena zadovoljstva pri delu in sodelovanja med zaposlenimi« so zaposleni s povprečno vrednostjo 4 (strinjam se) ocenili trditev »zadovoljen sem z delom, ki ga opravljam«, izrazili pa so tudi svoje nestrinjanje s trditvijo »zadovoljen sem z vodenjem NAKVIS« (povprečna vrednost 1).

V drugem sklopu trditev »odnos do kakovosti, motivacija in zavzetost« so zaposleni s povprečno vrednostjo 1 (nikakor se ne strinjam) ocenili seznanjenost z odločitvami, ki jih sprejema vodstvo, in jasnost delovnih zadolžitvev. S povprečno vrednostjo 5 (strinjam se) so izrazili pripravljenost na dodatno obremenitev, kadar se to od njih pri delu zahteva.

V tretjem vsebinskem sklopu »razvoj kariere« so zaposleni opredelili do trditev, povezanih z ocenjevanjem pogojev za usposabljanje, nadgrajevanje znanja, kriterije, sistem in možnosti za napredovanje. Večina zaposlenih se ni strinjala s trditvijo (povprečna vrednost 1), da na NAKVIS obstaja sistem napredovanja, ki najboljšim delavcem omogoča, da zasedejo najboljše položaje.

Četrty vsebinski sklop se je nanašal na »oceno organiziranosti agencije«, kjer so zaposleni izražali svoje stališče do trditev, povezanih z organiziranostjo dela v strokovni službi, v kateri so zaposleni, delovnih razmer na NAKVIS v smislu prostora, opreme, informacijske tehnologije, vključenosti v vodenje NAKVIS, organiziranosti NAKVIS ipd. Zaposleni so s povprečno vrednostjo 2 (ne strinjam se) ocenili trditve, povezane z organiziranostjo dela strokovne službe in vključenostjo v vodenje in upravljanje NAKVIS.

V vsebinskem sklopu »odnos do sveta NAKVIS« so se zaposleni strinjali s trditvami, ki so se nanašale na dobro sodelovanje s člani sveta NAKVIS (povprečna vrednost 4). S trditvijo »svet NAKVIS ceni strokovno delo zaposlenih na agenciji« se zaposleni niso strinjali (povprečna vrednost 2). V šestem sklopu »ocena informiranosti agencije« so zaposleni izrazili nestrinjanje (povprečna vrednost 1,5) s podanimi trditvami.

ANKETA O ZADOVOLJSTVU DELEŽNIKOV Z DELOVANJEM NAKVIS

Namen analize vprašalnika je bil pridobiti odgovore, povezane z določenimi trditvami o delovanju NAKVIS, s strani zunanjih deležnikov za obdobje od ustanovitve NAKVIS, to je od marca 2010 do julija 2012, ko je bila analiza izvedena.

Vprašalnik je bil sestavljen iz naslednjih vsebinskih sklopov:

- ocena dela NAKVIS;
- ocena strokovnosti skupin strokovnjakov;
- ocena zadovoljstva z delovanjem sveta NAKVIS;
- ocena zadovoljstva z delovanjem vodstva NAKVIS.

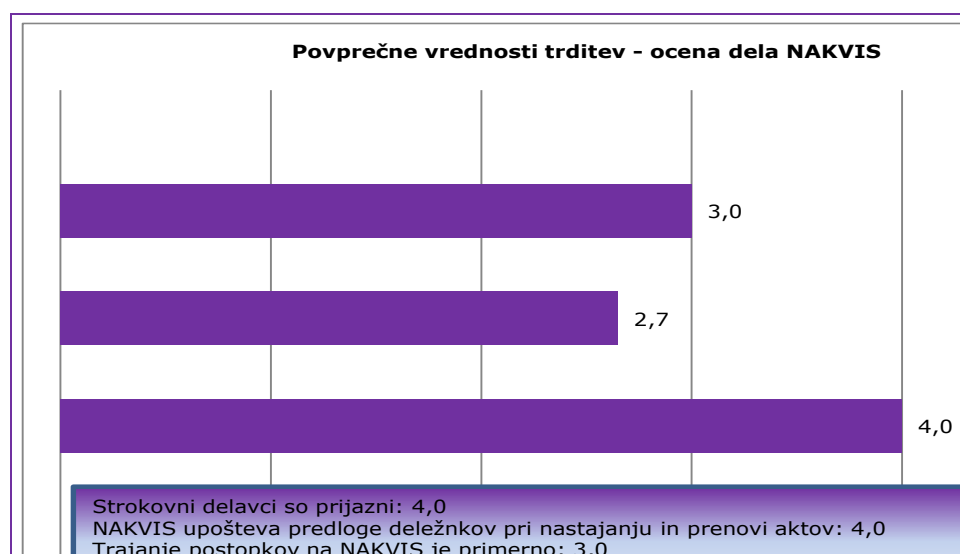
Posamezen vsebinski sklop je vseboval določene trditve, do katerih so se zaposleni na NAKVIS lahko opredelil s svojim strinjanjem oziroma z nestrinjanjem. Vsaka trditev se je lahko ocenila z naslednjimi vrednostmi: 5 – v celoti se strinjam, 4 – strinjam se, 3 – niti se strinjam niti ne strinjam, 2 – ne strinjam se, 1 – sploh se ne strinjam.

Vprašalnik je bil junija in julija 2012 posredovan vsem univerzam, samostojnim visokošolskim zavodom, Skupnosti samostojnih visokošolskih zavodov, Skupnosti višjih strokovnih šol Republike Slovenije, Študentski organizaciji Slovenije in ministrstvu. Na vprašanja je odgovorilo 42 deležnikov. Od vrnjenih vprašalnikov jih je bilo 7 poslanih iz univerze ali članice univerze, 21 iz samostojnih visokošolskih zavodov, 12 iz višjih strokovnih šol in po eden iz državne uprave in strokovnega združenja.

Večina postopkov, pri katerih so deležniki sodelovali z NAKVIS (N=22), se je nanašala na postopek prve akreditacije študijskega programa. Slaba polovica od prej navedenih deležnikov (N=10) je hkrati imela izkušnjo tudi s postopki za podaljšanje akreditacije, 9 pa s postopki sprememb študijskih programov. 6 deležnikov je imelo izkušnje zgolj z oddajo vloge za podaljšanje akreditacije, od teh so bili 4 samostojni visokošolski zavodi in 2 višji strokovni šoli.

Na podlagi analize odgovorov v okviru prvega sklopa »ocena dela NAKVIS« ugotavljamo, da se deležniki (N=42) ne strinjajo s trditvijo, da je trajanje postopkov na NAKVIS primerno (povprečna vrednost 2,7). Deležniki se niti ne strinjajo niti strinjajo s trditvijo, da »agencija upošteva mnenja in predloge deležnikov k nastajanju in spreminjanju aktov« (povprečna vrednost 3,0).

Graf 5: Ocena dela NAKVIS - deležniki

Prav tako se niso niti strinjali, niti ne strinjali s trditvijo, da »skupine strokovnjakov uživajo vaše zaupanje« (povprečna vrednost 3,0). Najvišja povprečna vrednost je bila pripisana trditvi, da »so strokovni delavci prijazni« (povprečna vrednost 4,0).

Trditve v vsebinskem sklopu »ocena strokovnosti skupin strokovnjakov« so bile ocenjene s povprečno vrednostjo 3, kar pomeni, da se niti ne strinjajo niti strinjajo z naslednjimi trditvami: skupine strokovnjakov so sestavljene ustrezno, skupine strokovnjakov svoje delo opravljajo neodvisno in strokovno, skupine strokovnjakov uživajo zaupanje ter nenazadnje, končna poročila so objektivna in povzemajo dejansko stanje in ugotovitve skupin strokovnjakov so v pomoč zavodom pri nadaljnjem razvoju sistema kakovosti.

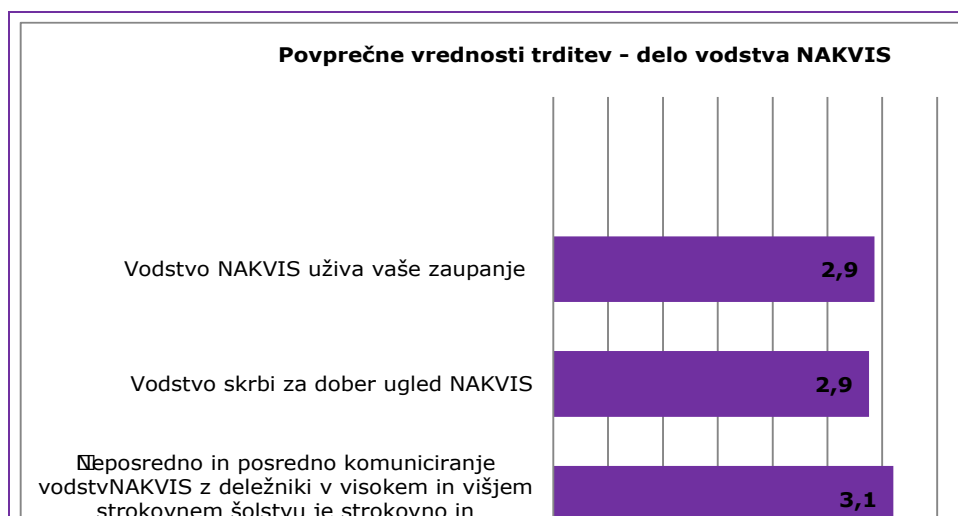
Graf 6: Ocena dela strokovnjakov s strani deležnikov

V sklopu »ocena zadovoljstva z delovanjem sveta NAKVIS« deležniki prav tako s povprečno vrednostjo 3 (niti se strinjam niti se ne strinjam) ocenjujejo trditve, povezane z delom sveta NAKVIS.

Iz spodnje preglednice je razviden odnos deležnikov do prvega vodstva. S povprečno vrednostjo 2,9 so se anketirani opredelili do trditev »vodstvo skrbi za dober ugled NAKVIS« in »vodstvo NAKVIS uživa vaše zaupanje«.

Graf 7: Ocena vodstva NAKVIS

Največ predlogov in pripomb so deležniki dali na razumljivost in uporabnost aktov sveta NAKVIS. Na anketna vprašanja so se večinoma odzvali podobno kot v prejšnjih

vsebinskih sklopih, s povprečno vrednostjo 3. Tako se niti strinjajo niti se ne strinjajo s trditvami, da so kriteriji za prvo akreditacijo, podaljšanje ali spremembe akreditacije visokošolskih zavodov, študijskih programov ali dislociranih enot (tudi skupnih programov in za izdajo soglasja k pogodbi o izvajanju transnacionalnega izobraževanja) razumljivi in uporabni.

Niti se strinjajo niti se ne strinjajo s trditvami, da so merila za prehode in merila za strokovnjake razumljiva in uporabna, da so obrazec, usmeritve in za izpolnjevanje obrazcev pregledni, zahtevane priloge v postopkih akreditacije visokošolskih zavodov in študijskih programov pa razumljive in nujno potrebne.

Z višjo povprečno vrednostjo 4 (strinjam se) ocenjujejo dokumente »Merila za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol«, »Merila za kreditno vrednotenje študijskih programov po ECTS«, »Merila za akreditacijo študijskih programov za izobraževanje učiteljev« in »Minimalni standardi za izvolitev v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in visokošolskih sodelavcev«, ki so po njihovem mnenju razumljivi in uporabni.

ANKETA O ZUNANJI EVALVACIJI

Vodstva zavodov/šol in študenti

Namen analize vprašalnika je bil pridobiti odgovore, povezane z določenimi trditvami o zunanji evalvaciji s strani visokošolskih zavodov oziroma višjih strokovnih šol, kjer je bila zunanja evalvacija izvedena. Vsaka trditev se je lahko ocenila z naslednjimi vrednostmi 1–5: 5 – zelo zadovoljen oziroma v celoti se strinjam in 1 – skrajno nezadovoljen oziroma nikakor se ne strinjam.

Izpolnjevanje vprašalnikov se je začelo po zaključenih obiskih oziroma ogledih visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol junija 2012. V času priprave samoevalvacijskega poročila je bilo vrnjenih 20 vprašalnikov s strani visokošolskih zavodov oziroma višjih strokovnih šol, kjer je bila zunanja evalvacija izvedena.

Na večino vprašanj so respondenti odgovorili s povprečno vrednostjo 5. Nekoliko nižjo povprečno vrednost (4) je mogoče zaznati le pri seznanjenosti članov skupine strokovnjakov s posebnostmi visokošolskih zavodov/višjih strokovnih šol oziroma presojanih študijskih programov.

Iz odgovorov na vprašanja lahko sklepamo, da so vodje anketiranih visokošolskih zavodov/višjih strokovnih šol in študenti v splošnem zadovoljni z izvedenimi zunanjimi evalvacijami, načrtovanjem obiska in pripravo urnika, seznanitvami zavoda/šole z namenom evalvacije na uvodnem obisku, ustreznostjo urnika obiska, izvedbo in trajanjem razgovorov, ustreznostjo izbire izpraševancev, izbiro, razumljivostjo, vrstnim redom in prilagojenostjo postavljenih vprašanj vsem izpraševancem (tudi študentom), z enakopravnostjo in možnostjo za objektivno izražanje mnenj vseh izpraševancev, učinkovitostjo, enakopravnim sodelovanjem in prizadevanjem skupine strokovnjakov za odkrivanje aktualnih problemov, povzemanjem ugotovitev in analiziranjem stanja, načinom predstavitve končnih ugotovitev na zaključnem sestanku in z oblikovanjem priporočil za izboljšanje.

V opisnih odgovorih so vodje anketiranih zavodov/šol in študenti na splošno izrazili zadovoljstvo z izvedenimi evalvacijami, nekateri so izpostavili problem uporabe tujega jezika na obiskih in pozivali k še boljšemu poznavanju višjega šolstva. Nekateri so pričakovali bolj konkretna priporočila za izboljšanje. Včasih so bile iz presoje izpuščene določene teme, kot npr. nadaljevanje študija na 3. stopnji, nagrade in štipendije, nekateri anketiranci pa so pogrešali umestitev študijskih programov v kontekst spremembe paradigme izobraževalnega procesa, torej presojo obstoječega stanja v skladu s strategijo.

Strokovni delavci NAKVIS

Namen analize vprašalnika je bil pridobiti odgovore, povezane z določenimi trditvami o zunanji evalvaciji s strani strokovnih delavcev, ki so vodili postopke visokošolskih zavodov oziroma višjih strokovnih šol, kjer je bila zunanja evalvacija izvedena. Vsaka trditev se je lahko ocenila z naslednjimi vrednostmi 1–5: 5 – zelo zadovoljen oziroma v celoti se strinjam in 1 – skrajno nezadovoljen/ oziroma nikakor se ne strinjam.

Z izpolnjevanjem vprašalnikov se je začelo po zaključenih obiskih oziroma ogledih visokošolskih zavodov in višjih strokovnih šol junija 2012. V času priprave samoevalvacijskega poročila je bilo vrnjenih 15 vprašalnikov s strani strokovnih delavcev, ki so vodili postopke visokošolskih zavodov oziroma višjih strokovnih šol, kjer je bila zunanja evalvacija izvedena.

Tako kot predstavniki vodstev visokošolskega zavoda oziroma višje strokovne šole oziroma študenti so tudi strokovni delavci zadovoljni z izvedenimi evalvacijami. Na večino vprašanj so odgovorili s povprečno vrednostjo 4.

Na podlagi ocen zastavljenih trditev lahko sklepamo, da so strokovni delavci pri izvedbah zunanjih evalvacij zadovoljni z ustreznostjo priprave skupine strokovnjakov, urnikom in načrtovanjem obiska, seznanitvijo visokošolskega zavoda/višje strokovne šole na uvodnem obisku, izbiro in vrstnim redom postavljenih vprašanj, načinom in izvedbo opravljenih intervjujev, izbiro izpraševancev, izbiro, vrstnim redom, razumljivostjo in prilagojenostjo postavljenih vprašanj, možnostjo za objektivno izražanje izpraševančevih mnenj, učinkovitostjo skupine strokovnjakov, prizadevanjem članov skupine strokovnjakov za odkrivanje aktualnih problemov, enakopravnostjo obravnavanja vseh izpraševancev, seznanjenostjo članov skupine strokovnjakov s posebnostmi visokošolskega zavoda/višje strokovne šole oziroma presojanega študijskega programa, s korektnim ugotavljanjem in analiziranjem stanja, načinom predstavitve končnih ugotovitev na zaključnem sestanku, upoštevanjem mnenj vseh članov skupine pri pripravi končnih ugotovitev in skupnega poročila, korektnim povzemanjem ugotovitev na zaključnem sestanku in njihovo utemeljitvijo ter z upoštevanjem priporočil strokovnih služb NAKVIS.

V opisnih odgovorih so strokovni delavci NAKVIS izpostavili problematiko premalo konkretnih in jasnih ključnih ugotovitev, predstavljenih na zaključnem sestanku, nepripravljenost sodelovanja tujega strokovnjaka pri presoji in njegovo slabo poznavanje sistema višjih strokovnih šol. Nekateri so opozorili na slabo koordinacijo in organizacijo predsednika skupine, neenakovredno upoštevanje mnenj članov skupine strokovnjakov (študent in tuji strokovnjak) in vsiljevanje lastnega mnenja članom skupine strokovnjakov. Ponekod so strokovni delavci opozorili tudi na neustrezno usposobljenost strokovnjakov, nejasna merila in postopek za presojo študija na daljavo. Včasih so bila vprašanja preveč sugestivna.

Izpostavili so tudi improvizacije obiska in odstopanja od urnika, ki bi ga bilo po njihovem mnenju treba natančneje določiti in uskladiti, pri tem pa upoštevati posebnosti visokošolskega zavoda oziroma višje strokovne šole. NAKVIS bi lahko dal jasnejša navodila glede obiska in pisanja vsebine skupnega poročila. Na zaključnem sestanku bi bila po mnenju nekaterih potrebna objektivna predstavitev ugotovitev z uporabo matrike SWOT. Tuje strokovnjake bi bilo smiselno bolj vključiti v pripravo obiska ter izboljšati usklajevanje znotraj večjih skupin strokovnjakov.

SISTEM TERCIARNEGA IZOBRAŽEVANJA V SLOVENIJI

Višje strokovne šole in visokošolski zavodi

Terciarno izobraževanje v Sloveniji obsega višje strokovno izobraževanje in visokošolsko izobraževanje.

Visoko šolstvo v Sloveniji ureja ZViS, in sicer: statusna vprašanja visokošolskih zavodov, pogoje za opravljanje visokošolske dejavnosti, opredeljuje javno službo v visokem šolstvu in ureja način njenega financiranja. Študij poteka na univerzah oziroma njihovih članicah – fakultetah, umetniških akademijah in visokih strokovnih šolah, na edini javni fakulteti ter na samostojnih visokošolskih zavodih. Ti se lahko združujejo v skupnost samostojnih visokošolskih zavodov. Vse javne in zasebne visokošolske institucije morajo biti akreditirane in vpisane v razvid visokošolskih zavodov pri MIZKŠ (Eurydice).

Višješolsko izobraževanje v Sloveniji ureja ZVSI. Izvajajo ga javne in zasebne višje strokovne šole. Višje strokovne šole so lahko samostojne ali so organizacijske enote večjih izobraževalnih centrov, v katerih so lahko tudi srednje šole in medpodjetniški izobraževalni centri. Slednji omogočajo neposredno povezavo s podjetji in pripomorejo k zaposlovanju diplomantov (Eurydice).

Oba podsistema terciarnega izobraževanja sta med seboj povezana. Študenti ob izpolnjevanju pogojev lahko prehajajo iz višješolskih študijskih programov v študijske programe prve stopnje. O tem odloča visokošolski zavod. Kreditni sistem študija, priloga k diplomi, akreditacija programov in sistem kakovosti so uveljavljeni v celotnem terciarnem izobraževanju (Eurydice). Čeprav so višje strokovne šole opredeljene v ZVSI, ZViS v 51.f členu med nalogami NAKVIS poleg akreditacij in zunanjih evalvacij visokošolskih zavodov in študijskih programov določa tudi opravljanje zunanjih evalvacij višjih strokovnih šol.

Po podatkih MIZKŠ (november 2012) so v Republiki Sloveniji v razvid visokošolskih zavodov vpisane štiri univerze: Univerza v Ljubljani (javna univerza), Univerza v Mariboru (javna univerza), Univerza na Primorskem (javna univerza), Univerza v Novi Gorici (zasebna univerza) ter mednarodna zveza univerz z imenom EMUNI univerza. V razvid je vpisanih tudi 35 samostojnih visokošolskih zavodov, od tega 1 umetniška akademija, 17 fakultet in 17 visokih šol. Po podatkih Sekretariata Skupnosti višjih strokovnih šol Republike Slovenije v Republiki Sloveniji deluje 47 višjih strokovnih šol.

Preglednica 1: Število višjih strokovnih šol in visokošolskih zavodov v Republiki Sloveniji (november 2012)

	Št. akademij	Št. fakultet	Št. visokih šol	skupaj
Univerza v Ljubljani	3	23	/	26
Univerza v Mariboru	/	17	/	17
Univerza na Primorskem	/	6	/	6
Univerza v Novi Gorici	/	5	2	7
EMUNI Univerza	/	1	/	1
Samostojni visokošolski zavodi	1	17	17	35
Višje strokovne šole				47
Skupaj	4	69	19	139

Vir: MIZKŠ, SSVŠŠ in lastni izračun

Univerze so po ZViS avtonomni, znanstveno-raziskovalni, umetniški in izobraževalni visokošolski zavodi. Njihovo poslanstvo je razvoj znanosti, strokovnosti in umetnosti. So multidisciplinarne institucije, sestavljene iz fakultet, umetniških akademij in visokih strokovnih šol, v svoji sestavi pa lahko združujejo tudi raziskovalna središča/centre, različne laboratorije ipd. V izobraževalnem procesu študentom omogočajo pridobitev znanja in kompetenc, potrebnih za nadaljnje izobraževanje ali zaposlitev. Za ustanovitev

univerze morajo biti izpolnjeni pogoji za izvajanje študijskih programov vseh treh stopenj in najmanj s treh področij po klasifikaciji Frascati.

Fakulteta opravlja znanstveno-raziskovalno in izobraževalno delo s področij ene ali več sorodnih oziroma med seboj povezanih znanstvenih disciplin in skrbi za njihov razvoj. Za njeno ustanovitev je treba izpolnjevati pogoje za izvajanje študijskih programov za najmanj dve stopnji.

Umetniška akademija opravlja umetniško in izobraževalno delo s področij ene ali več sorodnih oziroma med seboj povezanih umetniških disciplin in skrbi za njihov razvoj. Za njeno ustanovitev je treba izpolnjevati pogoje najmanj za dve stopnji.

Visoka strokovna šola opravlja izobraževalno dejavnost s področja ene ali več sorodnih ali med seboj povezanih strok in skrbi za njihov razvoj. Za ustanovitev visoke strokovne šole je treba izpolnjevati pogoje najmanj za prvo stopnjo. Visoka strokovna šola lahko opravlja tudi raziskovalno delo, če je tako določeno z ustanovitvenim aktom in za to izpolnjuje pogoje. Če je v akreditacijskem postopku ugotovljeno, da ima ustrezne visokošolske učitelje ter izpolnjuje pogoje za opravljanje znanstveno-raziskovalnega oziroma umetniškega dela, lahko izvaja tudi magistrske študijske programe, drugače pa le v sodelovanju z univerzami, fakultetami ali umetniškimi akademijami (Eurydice).

Vsi visokošolski zavodi lahko poleg študijskih programov za pridobitev izobrazbe izvajajo tudi visokošolsko transnacionalno izobraževanje ter organizirajo različne oblike neformalnega učenja, na primer tečaje, poletne šole, programe usposabljanja in podobno. Pri tem sodelujejo z drugimi partnerji iz visokega in višjega šolstva ali gospodarstva.

Višje strokovno izobraževanje in visokošolsko izobraževanje

Visokošolski sistem, ki je bil uveden leta 1994, je bil sestavljen iz dodiplomskega in podiplomskega študija. Dodiplomski študij je bil sestavljen iz visokošolskih strokovnih (3 do 4 leta) in univerzitetnih študijskih programov (4 do 6 let), diplomanti pa so si po končanju študija pridobili strokovni naslov »univerzitetni diplomirani ...«, »diplomirani ...«. Podiplomski študij je bil sestavljen iz specializacije (1 do 2 leti strokovnega študija), magisterija (2 leti raziskovalno naravnane študija) ter doktorskega študija (4 leta znanstveno-raziskovalnega dela).

Podpis bolonjske deklaracije, ki so jo leta 1999 podpisali ministri, pristojni za visoko šolstvo, iz devetindvajsetih evropskih držav, med njimi tudi Slovenije, je povsem spremenil sistem terciarnega izobraževanja v Sloveniji. V Sloveniji se je širše zanimanje za bolonjski proces ter uresničevanje lizbonske strategije, podpisane leta 2000, začelo šele po letu 2002. Za uvedbo vseh priporočil, ki sta jih podali bolonjska deklaracija in Lizbonska strategija, je Slovenija na področju terciarnega izobraževanja morala sprejeti vrsto pravnih podlag. V decembru leta 2003 je bila sprejeta Uredba o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov, članic univerz od leta 2004 do leta 2008 (Ur. l. RS, št. 72/2004). S to uredbo se je povečala finančna avtonomija univerz (samostojnost pri delitvi sredstev, vodenje kadrovske politike, oblikovanje normativov, zagotavljanje kakovosti) s ciljem spodbujati prestrukturiranje in racionalizacijo poslovanja in študijskih programov ter preusmeriti v spremljanje rezultatov (učni dosežki, usposobljenost diplomanta) in kakovosti. Že naslednje leto maja 2004 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah ZViS (Ur. l. RS št. 63/04), s katerim je bila postavljena podlaga za uresničevanje treh prednostnih nalog bolonjskega procesa in s tem korenite spremembe: 1) sprejetje sistema visokošolskega izobraževanja z dvema oziroma tremi glavnimi stopnjami; 2) uveljavitev sistema lahko prepoznavnih in primerljivih stopenj; 3) uveljavitev nacionalnega sistema za zagotavljanje kakovosti.

Vendar pa je pri obravnavi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (Ur. l. RS št. 63/04) ostalo odprto vprašanje, kakšno naj bo razmerje med diplomanti študijskih programov, sprejetih pred uveljavitvijo tega zakona, in diplomanti

študijskih programov po bolonjski deklaraciji. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (Ur. l. RS, št. 94/2006) je tako odpravil pravno praznino glede razmerja med diplomanti dosedanjih in novih študijskih programov. Izobrazbo po starih in novih študijskih programih jasno razvršča Uredba o uvedbi in uporabi klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja (Ur. l. RS, št. 46/2006), kot je prikazano v naslednji preglednici.

Preglednica 2: Primerjava med ravni izobrazbe po »starih« in bolonjskih študijskih programih

RAVNI IZOBRAZBE PO DOSEDANJIH PROGRAMIH	RAVEN	RAVNI IZOBRAZBE PO NOVIH »BOLONJSKIH« PROGRAMIH
višješolski programi (do 1994) višješolski strokovni programi	6/1	
specializacija po višješolskih programih visokošolski strokovni programi	6/2	visokošolski strokovni (1. stopnja) univerzitetni programi (1. stopnja)
specializacija po visokošolskih strokovnih programih univerzitetni programi	7	magisteriji stroke (2. stopnja)
specializacija po univerzitetnih programih magisteriji znanosti (PRED imenom)	8/1	
doktorati znanosti (PRED imenom)	8/2	doktorati znanosti (3. bolonjska stopnja)

Vir: MIZKŠ

V skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (Ur. l. RS, št. 94/2006):

- raven izobrazbe, pridobljene po študijskih programih za pridobitev višje izobrazbe, sprejetih pred 1. 1. 1994, in raven izobrazbe, pridobljena po študijskih programih za pridobitev visoke strokovne izobrazbe, sprejetih pred 11. 6. 2004 (v nadaljevanju: predbolonjski študijski programi), ustreza ravni izobrazbe, pridobljeni po visokošolskih strokovnih študijskih programih prve bolonjske stopnje;
- raven izobrazbe, pridobljene po predbolonjskih študijskih programih za pridobitev univerzitetne izobrazbe, ustreza ravni izobrazbe, pridobljeni po študijskih programih druge bolonjske stopnje;
- raven izobrazbe, pridobljene po predbolonjskih študijskih programih za pridobitev visoke strokovne izobrazbe, skupaj s končanim študijskim programom za pridobitev specializacije, ustreza ravni izobrazbe, pridobljeni po študijskih programih druge bolonjske stopnje;
- raven izobrazbe, pridobljene po predbolonjskih študijskih programih za pridobitev magisterija znanosti, in raven izobrazbe, pridobljene po dosedanjih študijskih programih za pridobitev univerzitetne izobrazbe, skupaj s končanim študijskim programom za pridobitev specializacije ustreza ravni izobrazbe, pridobljeni po študijskih programih tretje bolonjske stopnje;
- raven izobrazbe, pridobljene po dosedanjih študijskih programih za pridobitev doktorata znanosti, ustreza ravni izobrazbe, pridobljeni po doktorskih študijskih programih tretje bolonjske stopnje.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (Ur. l. RS št. 63/04) je uvedel tristopenjsko strukturo študijskih programov. Študijske obveznosti so v študijskih programih ovrednotene s kreditnimi točkami po ECTS (v nadaljevanju: kreditne točke). Posamezen letnik študijskega programa obsega 60 kreditnih točk. Visokošolski strokovni študijski programi in univerzitetni študijski programi obsegajo od 180 do 240 kreditnih točk in trajajo tri do štiri leta.

Magistrski študijski programi obsegajo 60 do 120 kreditnih točk in trajajo eno do dve leti tako, da na istem strokovnem področju skupaj s študijskim programom prve stopnje trajajo pet let. Magistrski študijski programi, ki obsegajo 60 kreditnih točk, omogočajo študentom, ki so na prvi stopnji končali študij, ovrednoten s 180 kreditnimi točkami, dodaten letnik, tako da si skupaj pridobijo 120 kreditnih točk, potrebnih za dokončanje

magistrskega študijskega programa. Trajanje študija po študijskih programih, ki izobražujejo za poklice, urejene z direktivami Evropske unije, mora biti usklajeno s temi direktivami. Enoviti magistrski študijski programi za druge poklice v Republiki Sloveniji obsegajo 300 kreditnih točk in trajajo pet let.

Doktorski študijski programi obsegajo 180 kreditnih točk in trajajo tri leta. Študij po študijskih programih prve in druge stopnje se lahko izvaja tudi po delih, določenih s programom.

Študijski programi za izpopolnjevanje obsegajo najmanj 10 in največ 60 kreditnih točk.

Prvi bolonjski študijski programi so bili razpisani v študijskem letu 2005/2006. Postopno uvajanje bolonjske prenovne se je zaključilo s študijskim letom 2009/2010. Študentom zadnjih nebolonjskih programov je določen rok za dokončanje študija v študijskem letu 2015/2016. Po tem datumu bo mogoče zaključiti študij le po prenovljenih študijskih programih. Po podatkih razpisa za vpis v dodiplomske in enovite magistrske študijske programe v študijskem letu 2012/2013 je bilo razpisanih skupno 333 univerzitetnih in visokošolskih študijskih programov ter enovitih magistrskih študijskih programov.

Preglednica 3: Število razpisanih univerzitetnih, visokošolskih študijskih programov ter enovitih magistrskih študijskih programov v študijskem letu 2012/13

	Št. univerzitetnih, visokošolskih študijskih programov ter enovitih magistrskih študijskih programov	Skupaj
Univerza v Ljubljani	159	159
Univerza v Mariboru	86	86
Univerza na Primorskem	33	33
Univerza v Novi Gorici	6	6
Koncesionirani samostojni visokošolski zavodi	16	16
Nekoncesionirani samostojni visokošolski zavodi	39	39
Skupaj		333

Vir: Visokošolska prijavno-informacijska služba Univerze v Ljubljani in lastni izračun

Študijski programi prve stopnje so univerzitetni in visokošolski strokovni. Enoviti magistrski študijski programi, ki vodijo neposredno do magisterija, se oblikujejo, če izobražujejo za poklice, urejene z direktivami EU ali s posebnimi predpisi RS. Z letom 2011 je financiranje študijske dejavnosti urejeno na novo z Uredbo o javnem financiranju visokošolskih zavodov in drugih zavodov - NPB1 (Ur. l. RS, št. 7/11, 34/11 Odl. US in 64/12). Iz državnega proračuna se zagotavljajo sredstva za študijsko dejavnost na prvi in drugi stopnji javnih visokošolskih zavodov in koncesioniranih študijskih programov na zasebnih visokošolskih zavodih. Država financira: 1) redni dodiplomski študij (tudi enovit magistrski študij) in 2) redni študij po študijskih programih druge stopnje. Vlada RS vsako leto s soglasjem k razpisu za vpis odloči, katere študijske programe in koliko mest se financira za redni študij (MIZKŠ, 2013).

Preglednica 4: Število razpisanih magistrskih in doktorskih študijskih programov v študijskem letu 2012/13

	Št. magistrskih študijskih programov	Št. doktorskih študijskih programov	Skupaj
Univerza v Ljubljani	100	21	121
Univerza v Mariboru	65	34	99
Univerza na Primorskem	24	11	35
Univerza v Novi Gorici	2		2
Koncesionirani samostojni visokošolski zavodi	7		7
Skupaj	198	66	264

Vir: MIZKŠ in lastni izračun

Študijski programi druge stopnje so magistrski študijski programi in enoviti magistrski študijski programi. Na tretji stopnji so doktorski študijski programi. Na vseh treh stopnjah so mogoči tudi skupni študijski programi.

Vpisni pogoji so okvirno določeni z ZViS, natančneje pa se določijo s posameznim študijskim programom. Ob izpolnjevanju določenih pogojev je mogoča prehodnost med študijskimi programi iste stopnje. Diplomanti si pridobijo diplomo in strokovni ali znanstveni naslov, določen v skladu z Zakonom o strokovnih in znanstvenih naslovih (Ur. l. RS, št. 47/1998, 55/2003, 83/2003-UPB1, 61/2006). Skupaj z diplomo se od leta 2000 izdaja tudi priloga k diplomu.

Učni jezik na visokošolskih zavodih je slovenski. Pod pogoji, določenimi v 8. členu ZViS ter v skladu s statutom visokošolskega zavoda, lahko zavod izvaja študijske programe ali njihove dele tudi v tujem jeziku.